

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 24. oktoober 2023
(OR. en)

14280/23

POLMAR 53	MARE 23
POLGEN 145	JAI 1326
POLMIL 271	CSDP/PSDC 709
CYBER 245	CFSP/PESC 1404
HYBRID 71	ENV 1137
RELEX 1190	PECHE 443
COMAR 41	TRANS 422
MAR 125	PROCIV 70

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Nõukogu järeldused, milles käsitletakse ELi merendusjulgeoleku muudetud strateegiat ja selle tegevuskava

Delegatsioonidele esitatakse lisas nõukogu (üldasjad) poolt 24. oktoobril 2023 heaks kiidetud nõukogu järeldused eespool nimetatud teemal, merendusjulgeoleku muudetud strateegia ja selle tegevuskava.

NÕUKOGU JÄRELDUSED,

milles käsitletakse ELi merendusjulgeoleku muudetud strateegiat ja selle tegevuskava

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TULETADES MEELDE:

- 24. juuni 2014. aasta Euroopa Liidu merendusjulgeoleku strateegiat¹ ja 17. detsembri 2014. aasta esimest tegevuskava²;
- nõukogu 26. juuni 2018. aasta järeldusi Euroopa Liidu merendusjulgeoleku strateegia tegevuskava muutmise kohta³;
- nõukogu 22. juuni 2021. aasta järeldusi meresõidu turvalisuse kohta⁴;
- nõukogu 13. detsembri 2022. aasta järeldusi rahvusvahelise ookeanide majandamise kohta⁵;
- 21. märtsi 2022. aasta julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegilist kompassi Euroopa Liidule, kes kaitseb oma kodanikke, väärtusi ja huve ning toetab rahvusvahelist rahu ja julgeolekut⁶;
- komisjoni ja kõrge esindaja 10. märtsi 2023. aasta ühisteatist, milles käsitletakse ajakohastatud ELi merendusjulgeoleku strateegiat ja selle tegevuskava „Tõhustatud ELi merendusjulgeoleku strateegia muutuvate merendusohutudega toimetulekuks“⁷;

¹ 11205/14.

² 17002/14.

³ 10494/18.

⁴ 9946/21.

⁵ 15973/22.

⁶ 7371/22.

⁷ 7311/23 + ADD 1.

1. KIIDAB HEAKS käesolevate järelduste lisades esitatud ELi merendusjulgeoleku muudetud strateegia ja selle tegevuskava, millega asendatakse 2014. aasta ELi merendusjulgeoleku strateegia ja 2018. aasta muudetud tegevuskava ning milles tuginetakse nende saavutustele; ELi merendusjulgeoleku strateegia ja selle tegevuskava eesmärk on suurendada ELi piirkondlikku ja rahvusvahelist rolli ning paremini kindlustada ELi juurdepääs üha enam vaidlustatud merendusvaldkonnale, pidades eelkõige silmas Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja tagajärgi;
2. TULETAB MEELDE, et alates 2014. aastast on Euroopa Liidu merendusjulgeoleku strateegia ja tegevuskava pakkunud raamistikku julgeolekuprobleemide lahendamiseks merel. Strateegia on soodustanud tihedamat koostööd tsiviil- ja sõjaväeasutuste vahel, eelkõige teabevahetuse kaudu. See on aidanud edendada reeglitel põhinevat majandamist merel ja hoogustanud rahvusvahelist koostööd. Selle eesmärk on tugevdada ELi sõltumatust ja suutlikkust reageerimisel kasvavatele ohtudele seoses merendusjulgeolekuga ning suurendada teadlikkust olukorrast merel üldiselt;
3. RÕHUTAB, et ELi merendusjulgeoleku muudetud strateegias on esitatud raamistik, mis võimaldab ELil võtta täiendavaid meetmeid oma huvide kaitse tagamiseks merel ning oma kodanike, väärtuste ja majanduse kaitsmiseks, edendades samal ajal rahvusvahelisi norme ja rahvusvaheliste õigusaktide, eelkõige Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni (UNCLOS) täielikku järgimist;
4. TOONITAB, et EL ja selle liikmesriigid rakendavad ELi merendusjulgeoleku muudetud strateegia tegevuskava kooskõlas oma vastavate pädevustega ning tihedas koostöös sarnaselt meelestatud riikide ja organisatsioonidega;

5. KUTSUB kõiki rakendajaid, eelkõige liikmesriike, komisjoni ja kõrget esindajat ÜLES tegema tihedat koostööd omavahel ja, kui see on asjakohane, teiste ELi organite ja asutustega, et rakendada strateegia ja selle tegevuskava, tuginedes ELi merendusjulgeoleku strateegia saavutustele alates 2014. aastast, tagades kooskõla muude ELi poliitikavaldkondadega ning kasutades asjakohaseid vahendeid ja poliitikameetmeid strateegilise kompassi üldiste suuniste alusel; TULETAB MEELDE, et tegevuskava vaadatakse korrapäraselt läbi ja vajaduse korral ajakohastatakse;
6. KUTSUB ÜLES andma tegevuskava rakendamise kohta sihipäraselt ja regulaarselt aru, sealhulgas merendusküsimuste töörühma (EUMSS) kaudu, et hõlbustada parimate tavade vahetamist, suurendada teadlikkust rakendusmeetmetest ja nende suhtes järelmeetmete võtmist, jälgida edusamme, hinnata ohte ja probleeme ning tegeleda mis tahes puudujääkidega;
7. PALUB komisjonil ja kõrgel esindajal esitada nõukogule ühine eduaruanne koos liikmesriikide panustega kolm aastat pärast seda, kui nõukogu on strateegia heaks kiitnud.

ELi merendusjulgeoleku muudetud strateegia**I. SISSEJUHATUS**

Merendusjulgeolek on Euroopa Liidu (EL) ja selle liikmesriikide jaoks eluliselt tähtis. ELi liikmesriigid moodustavad üheskoos maailma suurima majandusvööndi. ELi majandus sõltub suurel määral ohututest ja turvalistest ookeanidest: üle 80 % maailma kaubandusest toimub meritsi, umbes kaks kolmandikku maailma naftast ja gaasist ammutatakse merel või transporditakse meritsi¹ ning kuni 99 % üleilmsetest andmevoogudest edastatakse merealuste kaablite kaudu². Selleks et tagada ookeanide tõhus majandamine, kaitsta meie ookeane ja merepõhja ning kasutada ära kestliku sinise majanduse kogu potentsiaal,³ peaks üleilmne merendusvaldkond olema turvaline.

Alates 2014. aastast on Euroopa Liidu merendusjulgeoleku strateegia (EUMSS) ja tegevuskava⁴ pakkunud raamistikku julgeolekuprobleemide lahendamiseks merel. Strateegia on soodustanud tihedamat koostööd tsiviil- ja sõjaväeasutuste vahel, eelkõige teabevahetuse kaudu. See on aidanud edendada reeglitel põhinevat majandamist merel ja hoogustanud rahvusvahelist koostööd. Strateegia on suurendanud ELi sõltumatust ja suutlikkust reageerimisel merendusjulgeolekuga seotud ohtudele⁵.

Strateegia tugineb 2014. aasta EUMSSile ning asendab selle. Strateegias juhendatakse jätkuvalt 2014. aasta EUMSSi põhimõtetest: valdkondadevaheline lähenemisviis, funktsionaalne terviklikkus, rahvusvaheliste normide, st rahvusvahelise õiguse, inimõiguste ja demokraatia põhimõtete austamine ning ÜRO mereõiguse konventsiooni (UNCLOS) täielik järgimine ja merenduse mitmepoolsus.

¹ 10729/22.

² [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2022/702557/EXPO_IDA\(2022\)702557_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2022/702557/EXPO_IDA(2022)702557_EN.pdf)

³ 8810/21.

⁴ 11205/14 ja 10494/18.

⁵ 9946/21.

Selles strateegias käsitletakse eelkõige kõiki Euroopa merede valgalasid ja alamvalgalasid, nimelt Atlandi ookeani, Läänemerd, Musta merd, Vahemerd ja Põhjamerd, Arktika ookeani ja äärepoolseimaid piirkondi⁶. Asjaolu, et merendusjulgeolek mis tahes maailma paigas mõjutab kogu ülejäänud maailma, tähendab aga seda, et ELi huvid merendusjulgeoleku valdkonnas on üleilmsed.

ELil on üha olulisem roll üleilmse merendusjulgeoleku tagajana, kes viib ellu oma mereväeoperatsioone, näiteks Atalanta⁷ ja Irini⁸, rakendab koordineeritud merelise kohaloleku kontseptsiooni⁹ ning edendab teadlikkust olukorrast merel ja teeb koostööd paljude erinevate välispartneritega. Lisaks tehakse Euroopa Meresõiduohutuse Ameti (EMSA) ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (Frontex) rakendatavate Copernicuse mereseire ja piirivalve operatiivsüsteemidega kosmosepõhiseid vaatlusi, mis täiendavad Galileo satelliitide navigatsiooniteenuseid.

Üldises strateegilises keskkonnas on toimumas drastilised muutused. Võttes arvesse kliimakriisi ja keskkonnaseisundi halvenemist, mereressurssidega ebaseadusliku kauplemise ja nende rüüstamise erinevate vormide pidevat arengut, sealhulgas ebaseaduslikku, teatamata ja reguleerimata kalapüüki (ETR-kalapüük), ohtusid elutähtsatele meretaristutele ning Venemaa ebaseadusliku ja põhjendamatu Ukraina-vastase sõjalise agressiooni tagajärgi, peab EL kui rahvusvahelise julgeoleku tagaja võtma rohkem meetmeid.

⁶ ELi merendusvaldkond hõlmab ELi liikmesriikide territoriaalmeresid, majandusvööndeid ja mandrilavasid, nagu on määratletud ÜRO 1982. aasta mereõiguse konventsioonis, samuti kõiki selles sätestatud ookeani ja merede õiguslikke kasutusi.

⁷ <https://eunavfor.eu/>

⁸ <https://www.operationirini.eu/>

⁹ 6256/22 ja 6255/22.

Tuginedes ELi julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegilisele kompassile, mis sai heakskiidu Euroopa Ülemkogu poolt 2022. aasta märtsis¹⁰ ning merendusjulgeoleku strateegiat käsitlevas ühisteatises 2023. aasta märtsis,¹¹ on EUMSSi ja selle tegevuskava muutmise eesmärk reageerida uutele väljakutsetele. See on võimalus leida merendusjulgeoleku probleemidele kestlikke lahendusi. Samuti annab see võimaluse veelgi tugevdada ELi ja selle liikmesriikide rolli rahvusvahelisel tasandil ja tagada ELi juurdepääs üha enam vaidlustatud merendusvaldkonnale.

ELi merendusjulgeoleku muudetud strateegia on raamistik, mille abil EL saab võtta täiendavaid meetmeid oma huvide kaitsmiseks merel ning oma kodanike, väärtuste ja majanduse kaitsmiseks. Eesmärk on edendada rahvusvahelist rahu ja julgeolekut ning kaitsta kaubavoogude vaba liikumist ja meresõiduvabadust, järgides samal ajal kestlikkuse ja elurikkuse kaitse põhimõtet. EL ja selle liikmesriigid hakkavad muudetud strateegiat rakendama kooskõlas oma vastavate pädevustega.

II. MERENDUSJULGEOLEKUT ÄHVARDAVAD MUUTUVAD JA KASVAVAD OHUD

Pärast Euroopa merendusjulgeoleku strateegia vastuvõtmist 2014. aastal on üleilmne geopoliitiline olukord palju muutunud, mistõttu on vaja võtta uusi ja tõhusamaid meetmeid. ELi ohuanalüüs näitab, et EL seisab silmitsi kasvavate ohtude ja väljakutsetega, sealhulgas merendusvaldkonnas¹². Strateegiline konkurents võimu ja ressursside pärast kasvab. Ohud muutuvad üha keerukamaks ja mitmekihilisemaks ning mõned riigid püüavad ümber defineerida reeglitel põhineva rahvusvahelise korra põhialuseid, sealhulgas riikide suveräänsuse ja piiride rikkumise ning muude revisionistlike tegudega, mis hõlmavad näiteks meresõiduvabaduse rikkumisi ja merinõudeid, mis on vastuolus rahvusvahelise õigusega, eeskätt UNCLOSiga. Venemaa põhjendamatu ja provotseerimata sõjaline agressioon Ukraina vastu on toonud sõja Euroopasse tagasi. Tegemist on suure muutusega Euroopa strateegilisel maastikul, mis on tekitanud negatiivset ülekanduvat mõju merendusjulgeolekule ja Euroopa majandusele, mõjutades Euroopa kodanikke ja ettevõtteid.

¹⁰ Strateegiline kompass, dok 7371/22.

¹¹ 7311/23 + ADD 1.

¹² ELi ohuanalüüs on põhjalik ja luureandmetel põhinev analüüs mitmesuguste ohtude ja probleemide kohta, millega EL praegu silmitsi seisab või võib tulevikus kokku puutuda. Seda ajakohastatakse korrapäraselt ning see annab taustteavet, mis aitab edasi arendada ja rakendada ELi julgeoleku- ja kaitsevaldkonna strateegilist kompassi.

Merendusjulgeolek on ohus paljudes piirkondades – sealhulgas on probleemiks territoriaalsed ja merepiirivaidlused, konkurents loodusvarade pärast ning oht meresõiduvabadusele, rahumeelse läbisõidu õigusele ja transiidioigusele. Sellised probleemid tekitavad pingeid ELi ümbritsevates merepiirkondades.

Suurenenud on ka üleilmse merendusjulgeolekuga seotud probleemid väljaspool Euroopa merepiirkondi, nimelt Guinea lahes, Adeni lahes, Hormuzi väinas, Malaka väinas ja Lõuna-Hiina merel, mis võivad mõjutada ELi liikmesriikide ja nende partnerite huve. Mõned ELi-välised riigid suurendavad üha enam oma nõudmisi ja sõjalisi võimeid merel ning võtavad ühepoolseid meetmeid, sealhulgas kasutades muude riikide vastu jõudu või ähvardades seda teha. See hõlmab provokatsioone ja ühepoolseid meetmeid ELi liikmesriikide vastu ning suveräänsete õiguste rikkumisi, mis on vastuolus rahvusvahelise õigusega. Sellise tegutsemisega seavad nad kahtluse alla õigusriigi põhimõtte ja UNCLOSil põhineva rahvusvahelise korra.

India ja Vaikse ookeani piirkond, kus ELil on äärepoolseimad piirkonnad (India ookeanis) ning ülemeremaad ja -territooriumid (Vaikse ookeani piirkonnas), on muutunud tiheda geopoliitilise konkurentsi piirkonnaks. Jõu demonstreerimine ja suurenenud pinged sellistes piirkondades nagu Lõuna-Hiina meri, Ida-Hiina meri ja Taiwani väin mõjutavad üleilmset ja Euroopa julgeolekut ja heaolu. Stabiilsuse ja julgeoleku säilitamiseks olulistel laevateedel, nagu Malaka väin ja Singapuri väin, Aafrika Sarv ja India ookean, tuleb ELil ja selle liikmesriikidel tõhustada oma tegevust kohalolu, partnerluse ja koostööalgatuste vallas, kooskõlas ELi strateegiaga koostööks India ja Vaikse ookeani piirkonnas.

Võib eeldada, et kliimamuutustel ja merereostusel on merendusjulgeolekule märkimisväärsed ja pikaajalised tagajärjed. Need võivad olla elurikkuse vähenemine, kalavarude ammendumine, üleujutused rannikualadel ja saartel, korallrahude, mangroovide ja muude märgalade kadu¹³. On oluline mõista paremini seoseid kliimamuutuste ning ranniku- ja merealade keskkonnaseisundi halvenemise vahel ning minimeerida võimaluse korral nende mõju merendusjulgeolekule, sealhulgas käimasolevate ja uute sihtotstarbeliste teadusuuringute abil. Kliimamuutused ja keskkonnaseisundi halvenemine mitmekordistavad riske, sest suurendavad ebastabiilsust ja ebavõrdsust ning süvendavad rahvusvahelist kuritegevust, piraatlust ja pingeid mereressursside pärast. Seetõttu on vaja uut lähenemist, mis võimaldab ELil muuta ühiskonna kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelisemaks, kaitsta loodust ja pöörata ümber ökosüsteemide seisundi halvenemine¹⁴. Merendusjulgeoleku puudujäägid võivad omalt poolt põhjustada keskkonnakahju, näiteks takistada juurdepääsu reostatud aladele, viia keskkonnakaitsevahendite kõrvalesuunamiseni või sabotaažini meretaristu vastu. Lisaks on Venemaa sõjaline agressioon Ukraina vastu toonud kaasa laastavad inimesi mõjutavad, majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkonnavalased tagajärjed, sealhulgas elurikkuse vähenemise.

¹³ Valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli (IPCC) aruanne „Special Report on the Ocean and Cryosphere in a Changing Climate“ (2019) ja IPCC II töörühma kuues hindamisaruanne (2022).

¹⁴ 8219/20.

Nord Streami torujuhtmete vastu suunatud rünnakud 2022. aastal Läänemeres, loata viibimine elutähtsate meretaristute ümbruses Põhjamerel ning korduvad küberründed meretaristu vastu, sealhulgas hübriidkampaaniate raames, nõuavad ELilt otsustavamalt tegutsemist ja oma elutähtsa taristu tõhusamat kaitsmist, eelkõige uuenduslike tehnoloogiate arendamise kaudu. Kuna meretööstuses on toimumas digipööre, on see valdkond muutunud keerukamaks ja potentsiaalselt haavatavamaks. Pahatahtlikud isikud kasutavad meretaristu, sealhulgas merealuste kaablite ja torujuhtmete, energiaga seotud rajatiste ning sadamate ja laevade sihikule võtmiseks üha tõenäolisemalt kübervahendeid, sealhulgas hübriidkampaaniate raames. Nõukogu soovitusel, mis käsitleb kogu liitu hõlmavat koordineeritud lähenemisviisi elutähtsa taristu toimepidevuse tugevdamise suhtes,¹⁵ tunnistatakse, et selles valdkonnas tuleb võtta meetmeid. Lisaks on komisjoni soovitusel suurõnnetustele vastupidavuse eesmärkide kohta ette nähtud meetmed, mis võivad aidata parandada ELi ja liikmesriikide valmisolekut loodusõnnetusteks ja inimtegevusest tingitud õnnetusteks, sealhulgas merel, ning võimet neile reageerida¹⁶.

Mitmes piirkonnas on jätkuvalt samavõrd kriitilisteks probleemideks mitmesugused ohud ja ebaseaduslik tegevus, näiteks piraatlus ja relvastatud röövimine merel, ebaseaduslik ränne, organiseeritud kuritegevus, sealhulgas rändajate ebaseaduslik üle piiri toimetamine ja inimkaubandus, ebaseaduslik relva- ja uimastikaubandus, terrorism, ETR-kalapüük ja muu ebaseaduslik tegevus, sealhulgas loata uurimistegevus ELi liikmesriikide majandusvööndites ja mandrilavadel, ning meres leiduva lõhkemata lahingumoonaga seotud riskid,¹⁷ kusjuures eriti haavatavad on mõned ELi rannikualad ja äärealad. Mõnda neist ebaseaduslikest tegevustest võib hõlbustada puudulik sadamakaitse ja puudulik teadlikkus olukorrast merel. Pahatahtlikud isikud võivad neid ohte ja tegevusi ka kombineerida hübriidrünnakuteks ELi ja selle liikmesriikide vastu.

¹⁵ 2023/C 20/01, lk 1–11.

¹⁶ 6259/23 ja 2023/C 56/01, lk 1–11

¹⁷ Lõhkemata lahingumoon tähendab lõhkerelvi (pommid, mürsud, granaadid, maamiinid, meremiinid, kobarlahingumoon ja muu laskemoon), mis ei ole plahvatanud, kuid on endiselt plahvatusohtlikud, mõnikord mitukümmend aastat pärast kasutamist või mahajätmist.

III. ELI HUVID MERENDUSJULGEOLEKU VALDKONNAS

Muutuvate merendusjulgeolekuohtude taustal on ELi põhihuvid järgmised:

- Euroopa Liidu, selle liikmesriikide, kodanike ja partnerite julgeolek;
- säilitada ülemaailmset rahu ja stabiilsust ning hoida merelaevateed vabade ja avatutena kõigile ning kaitstuna ohtude eest, mida tekitavad riiklikud ja valitsusvälised osalejad;
- toetada rahvusvahelist õigust, eelkõige UNCLOS-i kui üldist õigusraamistikku, millega reguleeritakse kogu tegevust ookeanidel, ning edendada mõistlikku ookeanide majandamist, sealhulgas piirkondlike merekonventsioonide kaudu;
- kaitsta loodusvarasid ja merekeskkonda ning ohjata kliimamuutuste ja keskkonnaseisundi halvenemise tagajärgi merendusjulgeolekule;
- parandada elutähtsa teenuse osutajate toimepidevust ning võrgu- ja infosüsteemide turvalisust;
- tagada elutähtsa (kaldaäärse ja avamere)¹⁸ meretaristu vastupidavus ja kaitse, sealhulgas kliimamuutustega seotud riskide ja ohtude ning välismaistest otseinvesteeringutest tulenevate riskide ja ohtude käsitlemise kaudu;

¹⁸ Näiteks merealused kaablid ja torujuhtmed, logistikakeskused (st sadamad), avamere taastuenergia rajatised, avamere nafta- ja gaasiõliplatvormid jne.

- tugevdada logistikakeskuste, st sadamate vastupanuvõimet ja kaitset, sealhulgas käsitleda korruptsiooni ja ebaseadusliku tegevusega seotud riske;
- kaitsta majandustegevust merel ja toetada seeläbi kestlikku sinist majandust (nii maismaal kui ka avamerel);
- kaitsta ELi välispiire ja sisejulgeolekut, sealhulgas tegeledes inimkaubanduse ja muu ebaseadusliku tegevusega seotud probleemidega, sealhulgas terrorismiga;
- kaitsta ELi liikmesriikide merepiirkondi süsivesinikega seotud ebaseadusliku, loata uurimis- ja puurimistegevuse vastu;
- tagada suutlikkus tegutseda kiiresti ja tõhusalt merendusvaldkonnas, võtta kasutusele lähenemisviis, mis hõlmab mitut valdkonda (st maismaa, õhk, küberruum ja avakosmos);
- tagada meremeeste ohutus ja turvalisus kooskõlas meretöönormide konventsiooni ja muude asjakohaste Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioonide nõuetega.

IV. ELI REAGEERIMISE TÕHUSTAMINE

Merendusjulgeoleku muudetud strateegia aitab kaitsta ELi eespool loetletud huve muutuvate ja kasvavate merendusjulgeolekuohtude eest. Selleks tõhustab EL meetmeid kuue strateegilise eesmärgi raames:

1. hoogustada tegevust merel;
2. teha koostööd partneritega;
3. olla juhtpositsioonil teadlikkuses olukorrast merel;
4. juhtida riske ja ohte;
5. suurendada võimeid;
6. pakkuda koolitust ja väljaõpet.

Muudetud EUMSSi rakendatakse tegevuskava alusel (vt lisa) ja integreeritud lähenemisviisi¹⁹ raames. Strateegia rakendamiseks koos liikmesriikidega kasutab EL kõiki asjakohaseid tsiviil- ja sõjandusvaldkonna meetmeid, vahendeid ja instrumente ning koordineerib kõigi asjaomaste osalejate poliitikat ja tegevust Euroopa, piirkondade ja riikide tasandil, tugevdades nende koostöid ja vastastikust täiendavust. Strateegiaga edendatakse ka ELi sidusamat osalemist väliskonfliktides ja -kriisides, et suurendada ELi ja selle kodanike julgeolekut.

¹⁹ Väliskonfliktide ja -kriiside puhul järgitav integreeritud lähenemisviis põhineb 2016. aasta ELi üldisel strateegial. See kiideti heaks nõukogu 2018. aasta järelustes väliskonfliktide ja -kriiside puhul järgitava integreeritud lähenemisviisi kohta (5413/18). Selles määratakse kindlaks raamistik ELi sidusamaks ja terviklikumaks osalemiseks väliskonfliktides ja -kriisides, edendatakse inimeste turvalisust ning suurendatakse seeläbi ka ELi ja selle kodanike julgeolekut.

Tegevuskava sisaldab spetsiifilisi meetmeid iga ELi ümbritseva merepiirkonna jaoks. Lisaks tuleks EUMSSi kohases tegevuses arvesse võtta ELi piirkondlikke strateegiaid²⁰ ja suutlikkuse suurendamise programme, samuti koostööd partnerriikidega. Lõpuks tuleks EUMSSi rakendamisega edendada merendusjulgeoleku aspektide integreerimist kõikidesse asjaomastesse piirkondlikesse strateegiatesse ja algatustesse ning makropiirkondlikkesse strateegiatesse, sealhulgas eriti neisse, mis käsitlevad ELi ümbritsevaid merepiirkondi.

1. Tegevuse hoogustamine merel

ELi strateegilises kompassis kutsutakse üles ELi tegevust merendusjulgeoleku valdkonnas veelgi tugevdama. Korrapärase siirmiste korraldamine aitab ennetada uute kriiside teket ning hallata käimasolevaid kriise. Ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) raames on India ookeani lääneosas alates 2008. aastast toimunud operatsioon Atalanta. Kuna operatsioon Atalanta on andnud häid tulemusi, on selle volitusi laiendatud – piraatluse vastasest võitlusest on saanud laiem merendusjulgeoleku operatsioon, operatsioonipiirkonda on laiendatud India ookeani loodeosasse – ning sellega tugevdatakse veelgi sidemeid ja koostoimet teadlikkust olukorrast merel käsitleva Euroopa missiooniga Hormuzi väinas (EMASOH)²¹. Vahemerel toimuva operatsiooni Irini peamine ülesanne on tagada Liibüale kehtestatud ÜRO relvaembargo jõustamine. See on ELi otsene panus rahu ja stabiilsuse tagamisse Vahemere piirkonnas, mis suurendab merendusjulgeolekut. Kooskõlas integreeritud lähenemisviisiga aitab EL merendusjulgeolekut suurendada ka seeläbi, et pakub partneritele koolitust ja suutlikkuse suurendamist ÜJKP missioonide, näiteks ELi väljaõppemissiooni, Somaalias läbiviidava võimete tugevdamise Euroopa Liidu missiooni (EUCAP Somalia) ja Euroopa Liidu integreeritud piirihalduse abimissiooni EUBAM Libya kaudu, võttes arvesse asjaomaseid poliitikavaldkondi ja vahendeid, sealhulgas piirihalduse ja merendusjulgeoleku minikontseptsiooni.

²⁰ Näiteks terviklik Aafrika strateegia (6703/20), ELi Guinea lahe ELi strateegia (7671/14), India ja Vaikse ookeani piirkonda käsitlev ELi strateegia (11930/21), ELi Arktika-poliitika (12870/21) ja äärepoolseimate piirkondade strateegia (8781/22).

²¹ <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/europe/news/article/european-maritime-awareness-in-the-soh-emasoh-political-statement-by-the>

2021. aastal võttis EL kasutusele uue kontseptsiooni – koordineeritud merelise kohaloleku kontseptsiooni. Selle paindliku uue vahendi eesmärk on edendada ELi ühist tegevust merendusjulgeoleku valdkonnas ja kasutada parimal viisil ära liikmesriikide merejõude ELile strateegilist huvi pakkuvates piirkondades. Selle raames peaks EL tõhustama oma toetust võitlusele merel toimuva ebaseadusliku ja keelatud tegevuse, sealhulgas inimkaubanduse, uimastikaubanduse, piraatluse ning ETR-kalapüügi vastu. Tuginedes kogemustele, mis on saadud kõnealuse kontseptsiooni rakendamisel Guinea lahes, ja kui India ookeani loodeosas (sealhulgas Punasel merel) on saadud piisavalt kogemusi, kaalub EL uusi huvipakkuvaid merepiirkondi, kus seda kontseptsiooni rakendada. Uute huvipakkuvate merepiirkondade kehtestamine suurendaks ELi kui merendusjulgeolekus osaleja olukorrateadlikkust, laiendaks tema partnerlussuhteid ja strateegilist kultuuri.

ELi strateegilises kompassis rõhutatakse ka, et oluline on tagada ELi liikmesriikide merevägede valmisolek ja koostegutsemisvõime, ning kutsutakse ELi üles korraldama lahinguõppusi kõigis valdkondades. Seetõttu algatab EL iga-aastase merejõude hõlmava merendusjulgeolekualase õppuse,²² et suurendada valmisolekut, edendada koostegutsemisvõimet ja tegeleda merendusjulgeolekut ähvardavate muutuvate ohtudega.

EL on seadnud sisse asutustevahelise koostöö Euroopa Kalanduskontrolli Ameti (EFCA), Euroopa Meresõiduohutuse Amet (EMSA) ja Frontexi vahel kolmepoolse töökorra kaudu, et toetada riiklikke rannikuvalveasutusi.

²² Õppus, milles osalevad võimalikult paljudest liikmesriikidest pärit mereväed ja merendusjulgeoleku eest vastutavad asutused, et suurendada traditsioonilisteks, uuteks ja muutuvateks riskideks ja ohtudeks valmisoleku ja neile reageerimise võimet.

EFCA tegeleb ühiskasutuskavadega, koordineerides liikmesriike kõikides ELi ümbritsevas merepiirkondades, sealhulgas Atlandi ookeani põhjaosa ja Vahemere rahvusvahelistes vetes kalapüügi seireks, kontrolliks ja järelevalveks.

EMSA aitab komisjonil teha ELi sadamates, sadamarajatistes ja laevades merendusjulgeoleku kontrolle ning uurib võimalusi merendusjulgeoleku suurendamiseks sellistes valdkondades nagu reisilaevade turvalisus või küberturvalisus. Kooskõlas Euroopa integreeritud piirihalduse strateegiliste suunistega²³ peaks seiresüsteem võimaldama avastada, identifitseerida ning vajaduse korral jälgida ja kinni pidada kõiki territoriaalvetesse sisenevaid laevu ning aitama tagada elude kaitsmise ja päästmise merel kõigis ilmastikutingimustes. Liikmesriigid peaksid võimalikult hästi kasutama ära Frontexi pakutavaid seirevõimeid, et parandada oma riigisiseseid võimeid ja üldist olukorrateadlikkust.

Frontex viib ellu selliseid operatsioone nagu Indalo, Themis ja Poseidon, et kontrollida ELi välispiire, eesmärgiga võidelda ebaseadusliku rände ja piiriülese kuritegevuse vastu ning tõhustada Euroopa koostööd rannikuvalveülesannete täitmisel, sealhulgas otsingu- ja päästetööde puhul.

EFCA, EMSA ja Frontex viivad läbi mitmeotstarbelisi mereoperatsioone, et võidelda piiriülese kuritegevuse, sealhulgas rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse vastu, avastada merereostust ja ebaseaduslikku kalapüüki ning täita muid seireülesandeid mitmes ELi ümbritsevas merepiirkonnas. EL peaks neid olulisi mitmeotstarbelisi operatsioone veelgi edasi arendama.

²³ 9528/22.

Selles strateegias on ELi peamised meetmed²⁴ merel toimuva tegevuse tõhustamiseks järgmised:

- korraldatakse merendusjulgeolekualaseid õppuseid, sealhulgas liikmesriikide merevägede ja rannikuvalve iga-aastaseid mereväeõppuseid²⁵;
- tugevdatakse olemasolevaid ELi mereväeoperatsioone (Atalanta ja Irini) mere- ja õhujõudude vahenditega tasemeteni, mis on märgitud nende nõudeid käsitlevates ühisavaldustes;
- saadud õppetundide ja Euroopa välisteenistuse ettepanekute põhjal kaalutakse uusi huvipakkuvaid merepiirkondi, kus rakendada koordineeritud merelise kohaloleku kontseptsiooni;
- huvipakkuvate merepiirkondade kontekstis tõhustatakse võitlust ebaseadusliku ja keelatud tegevuse, sealhulgas uimastikaubanduse vastu merel;
- säilitatakse merendusjulgeoleku kontrollid ELis ja tugevdatakse neid ning tegeletakse küberturvalisuse ja reisilaevade turvalisusega;
- tõhustatakse ELi tasandi koostööd rannikuvalveülesannete täitmisel, edendades mitmeotstarbelisi mereoperatsioone mitmes ELi ümbritsevas merepiirkonnas.

²⁴Kuue erieesmärgi all loetletud peamised ELi meetmed võtavad kokku tegevuskavas üksikasjalikult esitatud meetmete olulised elemendid.

²⁵ 7371/22, strateegiline kompass.

2. Koostöö partneritega

EL on juba loonud merendusjulgeoleku alaseid suhteid ja koostoimet mitmepoolsete ja piirkondlike organisatsioonidega nii üleilmsel kui ka piirkondlikul tasandil (nt Ühendatud Rahvaste Organisatsiooniga (ÜRO), sealhulgas ÜRO narkootikumide ja kuritegevuse bürooga (UNODC) ja ÜRO Rahvusvahelise Mereorganisatsiooniga (IMO), Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooniga (NATO), Aafrika Liiduga (AL) ning Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooniga (ASEAN)²⁶) ning mitme kolmanda riigiga.

EL ja selle liikmesriigid on samuti arendanud rahvusvahelist koostööd kahepoolsete dialoogide, sadamakülastuste ja lahinguõppuste kaudu, eelkõige India ja Vaikse ookeani piirkonnas, näiteks Austraalia, Jaapani, India, Indoneesia, Korea Vabariigi, Omaani ja Singapuriga. Operatsioonide Atalanta ja Irini raames osaletakse jagatud teadlikkuse ja mitmepoolse osalemise mehhanismides, sealhulgas jagatud teadlikkuse ja ebakõlade vältimise konverentsidel. Euroopa Liit toetab merendusjulgeolekut märkimisväärselt ka oma arengukoostöö, humanitaarabi ja välispoliitika toetusmeetmete raames.

²⁶ Merendusjulgeolek on pikka aega olnud nii ELi kui ka ASEANi ühine prioriteet. Kahe piirkonna vaheline koostöö on keskendunud reageerimisele rahvusvahelistele merendusohtudele, nagu piraatlus, ebaseaduslik üle piiri toimetamine, ebaseaduslik sissetõu, katastroofiohud ning reostuse ja kliimamuutuste mõju. Euroopa Liit toetab ASEANi juhitud protsessi eesmärgiga koostada tõhus ja põhjalik Lõuna-Hiina merel toimimise juhend, mis on täies ulatuses kooskõlas UNCLOSiga ega piira kolmandate osaliste huve.

India ookeani lääneosas toetab EL piirkondlikku merendusstruktuuri, mis tugineb Madagaskari ja Seišellide teabeühenduskeskustele ja operatsioonide keskustele ning Djibouti toimimisjuhendile laevade vastu suunatud piraatluse ja relvastatud röövimise tõkestamise kohta India ookeani lääneosas ja Adeni lahes²⁷.

Samuti toetab EL Guinea lahes, kus koordineeritud merelise kohaloleku kontseptsiooni on edukalt rakendatud, piirkondlikke organisatsioone ja rannikuriike, kes rakendavad oma merendusjulgeoleku strateegiaid, tugevdavad mereõiguspõhiste jõustamist ja õiglust, suurendavad sadamate turvalisust ja ohutust ning tegelevad muude rannikuriikide jaoks eriti oluliste küsimustega, nimelt ETR-kalapüügiga²⁸. EL jätkab teadlikkuse suurendamist olukorrast merel ja teabevahetust, sealhulgas satelliite käsitleva teabe vahetust Yaoundé struktuuri²⁹ raames. Atlandi ookeanil toetab EL koostöös partneritega võitlust ebaseadusliku tegevuse, eelkõige uimastikaubanduse vastu.

²⁷ Merendusjulgeolek Ida- ja Lõuna-Aafrikas ning India ookeanil (programm MASE), sadamate turvalisuse ja meresõiduohutuse programm, Punase mere piirkonna merendusjulgeoleku piirkondlik programm ja CRIMARIO.

²⁸ PESCAO projekt, kus osaleb ka EFCA.

²⁹ Programmide SWAIMS, PASSMAR ja GoGIN meetmed.

Keerulises geopoliitilises kontekstis peaks EL tihendama koostööd partneritega oma naabruses ja muudes strateegiliselt olulistest merepiirkondades. See on eriti asjakohane Venemaa Ukraina-vastase sõjalise agressiooni tõttu. EL tihendab merendusjulgeoleku valdkonnas juba juurdunud ning vastastikku tugevdavat ja kasulikku koostööd NATOga, tuginedes tulemustele, mis on praeguseks saavutatud ELi ja NATO nõukogude poolt 6. detsembril 2016 ja 5. detsembril 2017 heaks kiidetud ettepanekute paketi rakendamise raames kooskõlas 2023. aasta jaanuari kolmanda ühisdeklaratsiooniga ELi ja NATO koostöö kohta, ning austades täiel määral vastastikuse avatuse ja läbipaistvuse, vastastikkuse ja kaasatuse põhimõtteid ning mõlema organisatsiooni otsustusprotsessi sõltumatust. Tugevam ja võimekam EL julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas annab positiivse panuse üleilmsesse ja Atlandi-ülesesse julgeolekusse ja on täienduseks NATO-le, mis jääb oma liikmete kollektiivkaitse aluseks. India ja Vaikse ookeani piirkonnas peaks EL suurendama merendusjulgeoleku alaste kogemuste vahetamist partneritega projekti „Julgeolekualase koostöö tõhustamine Aasias ja Aasiaga“ (ESIWA) ja kahepoolsete dialoogide kaudu ning taotledes vaatleja (dialoogipartneri) staatust India Ookeani Rannikuriikide Assotsiatsioonis (IORA). Samuti peaks EL süvendama koostööd sarnaselt meelestatud riikide ja organisatsioonidega, sealhulgas rahvusvaheliste ja piirkondlike merendusfoorumitega.

Selles strateegias on ELi peamised meetmed rahvusvahelise koostöö vallas järgmised:

- edendatakse merendusjulgeolekuga seotud rahvusvaheliste õigusaktide, eelkõige UNCLOS-i allkirjastamist ja ratifitseerimist ning selle järgimist ning jagatakse partneritega asjakohastel foorumitel parimaid tavasid merendusjulgeolekuga seotud rahvusvahelise õiguse rakendamisel;
- tihendatakse veelgi merendusjulgeoleku alast koostööd ELi ja NATO töötajate vahel, et käsitleda kõiki selles valdkonnas vastastikust huvi pakkuvaid küsimusi, tuginedes kolmele, st 2016., 2018. ja 2023. aasta ühisdeklaratsioonile, sealhulgas tõhustades operatiivkoostööd, eesmärgiga tagada sidusus, süvendades meie ühist tööd merendusjulgeoleku suurendamisel ning vältides tarbetut dubleerimist;
- süvendatakse merendusjulgeolekualast koostööd kolmandate riikidega, tuginedes olemasolevatele instrumentidele ja algatustele, sealhulgas teabevahetuse ja suutlikkuse suurendamise meetmed, rannikuriikidega ELi ümbritsevates merepiirkondadega, sealhulgas Lääne-Balkan, ning idanaabruses ja lõunanaabruses;
- korraldatakse koos partneritega ühiseid merendusjulgeolekualaseid õppusi, et suurendada koostegutsemisvõimet, ning tehakse sagedamini ELi sadamakülastusi ja patrulle, eelkõige India ja Vaikse ookeani piirkonnas, kooskõlas strateegilise kompassiga;

- ELi kontaktametnikke lähetatakse merenduse teabeühenduskeskustesse³⁰ huvipakkuvates merepiirkondades, et edendada ELi ja tema partnerite teabevahetust ja koostööd, sealhulgas õiguskaitse-, justiits- ja siseküsimustes, ning vajaduse korral hinnatakse, kas on võimalik ühendada need teabeühenduskeskused otse asjakohaste ELi mereseiresüsteemidega;
- taotletakse ELile dialoogipartneri staatust India Ookeani Rannikuriikide Assotsiatsioonis, et tugevdada ELi rolli piirkonna merendusjulgeoleku partnerina;
- edendatakse rahvusvahelist koostööd teabevahetuse ning elutähtsa meretaristu, sealhulgas merealuste kaablite ja torujuhtmete seire alal,³¹ samuti laevade ja sadamate turvalisuse valdkonnas,³² eeskätt ELi ümbritsevates merepiirkondades.

³⁰ Merenduse teabeühenduskeskused on riiklikud või piirkondlikud üksused, mis koguvad teavet, et suurendada teadlikkust olukorrast merel konkreetses geograafilises piirkonnas. 2022. aastal lähetas EL oma esimese kontaktametniku Singapuri teabeühenduskeskusesse.

³¹ Kooskõlas nõukogu soovitusega 2023/C 20/01, mis käsitleb kogu liitu hõlmavat koordineeritud lähenemisviisi elutähtsa taristu toimepidevuse tugevdamise suhtes.

³² Kooskõlas laevade ja sadamarajatiste rahvusvahelise turvalisuse koodeksiga;
<https://www.imo.org/en/OurWork/Security/Pages/SOLAS-XI-2%20ISPS%20Code.aspx>

3. Juhtpositsioon teadlikkuses olukorrast merel

Teadlikkus olukorrast merel tähendab selliste merendusvaldkonnaga seotud tegevuste põhjalikku mõistmist, mis võivad mõjutada ELi ja selle liikmesriikide julgeolekut, turvalisust, majandust või keskkonda. See põhineb selgelt määratletud kasutajavajadustel ja -õigustel ning aitab seire- ja järelevalvetegevuse eest vastutavatel ametiasutustel järjekindlalt ennetada ja hallata kõiki nimetatud olukordi, sündmusi ja tegevusi, mis on seotud ELi merendusvaldkonnaga.

Kindel teadlikkus olukorrast merel on äärmiselt oluline tagamaks, et pädevatel asutustel on võimalik kiiresti avastada ELi mõjutavaid kasvavaid ja muutuvaid ohte ning neile tõhusalt reageerida. EL võtab teadlikkuses olukorrast merel juhtpositsiooni, tõhustades teabe kogumist ja vahetamist eri merendussektorite vahel³³ ning hõlbustades teabe jagamist liikmesriikide vahel, mille tulemuseks on täpsem pilt merendusolukorrast. Rahvusvahelisel tasandil jätkab EL tööd, et suurendada teabe jagamise ja suutlikkuse suurendamise kaudu partnerriikide teadlikkust olukorrast merel, eelkõige Guinea lahes ning India ja Vaikse ookeani piirkonnas.

Alates 2014. aastast on EL ja selle liikmesriigid teinud märkimisväärsed edusamme merendusvaldkonna teabe hankimisel ja vahetamisel, sest on välja töötanud ja ühendanud sektoripõhised süsteemid, mida kasutavad mereseirega tegelevad eri asutused³⁴. Eelkõige on EL välja töötanud merendusvaldkonna ühise teabejagamiskeskonna (CISE)³⁵. Vabatahtlikul osalusel põhinev CISE võimaldab reaajas teabe jagamist rannikuvalveülesannete eest vastutavate eri ametiasutuste, sealhulgas sõjaväeasutuste vahel, ning see keskkond ühendab asjaomaseid asutusi nii liikmesriikides kui ka nende vahel. Komisjon käivitas ELi CISE2020 teadusprojekti alusel 2019. aasta aprillis CISE üleminekuetapi ja tegi selle koordineerimise ülesandeks EMSAle tihedas koostöös liikmesriikidega³⁶. Üleminekuetapi kogemustele tuginedes kavatseb komisjon käivitada 2024. aastal EMSA toetusel tegevusetapi.

³³ Merendussektorite hulka kuuluvad meretranspordi ohutus ja turvalisus, kalanduskontroll, merereostuseks valmisolek ja sellele reageerimine, merekeskkonna kaitse, toll, piirikontroll, üldine õiguskaitse ja kaitse.

³⁴ Näiteks EUROSUR ja SafeSeaNet (ELi tasandi operatiivsüsteemid).

³⁵ 9946/21.

³⁶ 11990/19.

Kaitsevaldkonnas töötati välja Euroopa Kaitseagentyuri (EDA) toetatav mereseire projekt (MARSUR), et osalevate liikmesriikide mereväed saaksid vahetada operatiivset merendusteavet ja teenuseid. MARSUR pakub operatiivset lisaväärtust, mida tõendab asjaolu, et ELi liikmesriigid otsustasid seda kasutada koordineeritud merelise kohaloleku kontseptsiooni rakendamiseks Guinea lahes ja India ookeani loodeosas. EDA ja osalevad liikmesriigid tegelevad praegu MARSURI tugevdamisega sihtotstarbelise programmi kaudu. Kooskõlas strateegilise kompassiga, milles kutsutakse ELi üles tugevdama oma luurepõhist olukorrateadlikkust ja võimeid, peaks EL täielikult ära kasutama kõiki tipptasemel mereseirevõimeid (nt mehitamata õhusõidukid, satelliidid ja patrulllennukid ja kujunemisjärgus lõhkuv tehnoloogia). Operatsioon Atalanta annab Aafrika Sarve piirkonnaga tegeleva meresõidu turvalisuse keskuse kaudu panuse teadlikkusse olukorrast merel tihedas koostöös laevandussektoriga. ELi kosmoseprogramm võib oma komponentide (näiteks Copernicus, Galileo ja IRIS³⁷) kaudu aidata otseselt suurendada teadlikkust olukorrast merel. Teadlikkusele olukorrast merel aitab kaasa ka ELi Satelliidikeskus (SatCen), kes töötab ELi ühtse luureandmete analüüsivõime alal, teeb komisjoniga koostööd programmide Galileo ja Copernicus alal ning osaleb CISEs ja MARSURis. Sellega seoses on teenuste järjepidevuse tagamisel keske tähtsusega asjaomaste kosmosevarade vastupidavus ja turvalisus.

Lisaks EFCA, EMSA ja Frontexi poolt kolmepoolse töökorra raames tehtavale asjakohasele tööle võivad teadlikkust olukorrast merel ja operatiivkoostööd aidata suurendada Euroopa rannikuvalveteenistuse foorum ja Vahemere rannikuvalveteenistuse foorum, kus vahetatakse parimaid tavasid.

³⁷ https://defence-industry-space.ec.europa.eu/welcome-iris2-infrastructure-resilience-interconnectivity-and-security-satellite-2022-11-17_en

Katastroofide või õnnetuste korral ning kui riigi suutlikkus on ammendunud, võivad ELi liikmesriigid ja kolmandad riigid aktiveerida liidu elanikkonnakaitse mehhanismi³⁸. Nad saavad hädalukordadele reageerimise koordineerimiskeskuse³⁹ kaudu taotleda abi, eksperditeadmisi või olukorra analüüsi.

EL aitab teadlikkust olukorrast merel suurendada ka rahvusvahelisel tasandil, viies läbi sihtotstarbelisi arengukoostöö suutlikkuse suurendamise algatusi. India ja Vaikse ookeani elutähtsate mereteede projektiga (CRIMARIO)⁴⁰ on välja töötatud spetsiaalsed vahendid,⁴¹ et suurendada teadlikkust olukorrast merel ning tugevdada koostööd piirkondlike partneritega ja nende vahel. See on kooskõlas ELi laiema julgeoleku- ja kaitsealase tegevusega India ja Vaikse ookeani piirkonnas. Samas vaimus töötati projektiga „Guinea lahe piirkondadevaheline võrgustik“ (GoGIN)⁴² välja YARISe platvorm, mis on teabejagamisvahend Yaoundé struktuuri toetamiseks.

Selles strateegias on ELi peamised meetmed seoses teadlikkusega olukorrast merel järgmised:

- tagatakse, et ühine teabejagamiskeskond hakkaks tööle 2024. aasta kesksuvisel ajal, et võimaldada turvalisel ja struktureeritud viisil vahetada salastatud ja salastamata teavet eri (tsiviil- ja sõjaliste) mereseiresektorite asutuste vahel;

³⁸ [ELi elanikkonnakaitse mehhanism \(europa.eu\)](https://europa.eu/eli-elanikkonnakaitse-mehhanism).

³⁹ [Hädalukordadele reageerimise koordineerimiskeskus \(ERCC\) \(europa.eu\)](https://europa.eu/hadalukordadele-reageerimise-koordineerimiskeskus-ercc).

⁴⁰ Euroopa Komisjon rahastab CRIMARIO projekti 2015.–2025. aastal 23 miljoni euroga.

⁴¹ Platvormid IORIS ja SHARE.IT.

⁴² Euroopa Komisjon rahastab projekti GoGIN 11,5 miljoni euroga (2016–2023) ja projekti GoGIN II 5 miljoni euroga (2023–2025).

- tugevdatakse kaitsevaldkonna mereseire teabevahetusvõrgustikku (MARSUR), käivitades Euroopa Kaitseagentuuri kaudu spetsiaalse programmi, ning tugevdatakse sidet MARSURi ja CISE vahel;
- kasutatakse ära ELi kosmosepoliitika raames tehtud investeeringuid ning kasutatakse rohkem Copernicuse pakutavaid võimalusi mereseire, merekeskkonna seire ja kliimamuutuste valdkonnas;
- selleks et suurendada teadlikkust olukorrast merel, integreeritakse kosmosepõhised tehnoloogiad, kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemid ja radarijaamad, merepatrull-lennukid ning mehitatud ja mehitamata merevahendid uuenduslike ja küberkerksete vahendite abil;
- ennetus- ja reageerimisvõime suurendamiseks tõhustatakse ranniku- ja avamerepatrull-laevadega tehtavat seiret ning täiendatakse seda digitaalselt võrgustatud tipptasemel mereplatvormidega, sealhulgas mehitamata mereplatvormidega;
- tugevdatakse suhtlust ja koordineerimist ELi riiklike mereoperatsioonide keskuste vahel CISE ja MARSURi kasutamise kaudu, tehes seda vastavalt vajadusele piirkonnapõhiselt, et viia ellu ja parandada integreeritud mereseiret ELi ümbritsevates merepiirkondades;
- suurendatakse partnerriikide võimeid seoses teadlikkusega olukorrast merel projektide GoGIN ja CRIMARIO kaudu, sealhulgas võetakse täiendavalt kasutusele vahendid, mis käsitlevad teadlikkust olukorrast merel (YARIS, IORIS ja SHARE.IT), toimides koordineeritult Copernicuse satelliitteenustega.

4. Riskide ja ohtude juhtimine

Kooskõlas strateegilise kompassiga parandavad EL ja selle liikmesriigid kollektiivset suutlikkust kaitsta oma julgeolekut ning suurendavad vastupanuvõimet merendusjulgeolekuga seotud probleemidele, sealhulgas hübriid- ja küberohtudele, samuti nendeks valmisolekut. EL ja selle liikmesriigid peaksid suutma kiiresti reageerida, rakendades koordineeritud tsiviil- ja sõjalisi võimeid.

Mitmes piirkonnas on jätkuvalt kriitiliseks probleemiks kuritegevus merel, sealhulgas piraatlus, rändajate ebaseaduslik üle piiri toimetamine ja relvastatud röövimine merel, mis kujutavad endast suurt ohtu merendusjulgeolekule, mõjutades meresõiduvabadust ja seades ohtu peamised kaubateed. Merendusjulgeoleku globaalse tagajana on EL endiselt pühendunud nende oluliste merendusala-aste probleemide lahendamisele, sealhulgas ennetavate meetmetega.

Võitlus kliimamuutuste ja keskkonnaseisundi halvenemise vastu on üks ELi peamisi poliitilisi prioriteete, mis kajastub liidu välistegevuse paljudes temaatilistes või geograafilistes strateegiates, nagu Global Gateway või India ja Vaikse ookeani piirkonna koostööstrateegia, samuti ELi diplomaatilises tegevuses ja ELi kliimadiplomaatias.

EL on juba astunud olulisi samme 2050. aastaks kliimanetraalsuseni jõudmisel ning võtab täiendavaid meetmeid kliimamuutuste, keskkonnaseisundi halvenemise ja julgeolekuga seotud probleemide lahendamiseks. Kõrge esindaja ja komisjon esitasid 2023. aasta juunis ühisteatise kliimamuutuste, keskkonnaseisundi halvenemise ning julgeoleku ja kaitse vahelise seose kohta⁴³. See sisaldab muu hulgas ettepanekuid vahendite kohta, millega hinnatakse kliimamuutuste ja keskkonnaseisundi halvenemise põhjuseid ja tagajärgi merendussektorile, meretaristule ning rannikualade looduslikele ja tehisobjektidele, sealhulgas varajane hoiatamine, tõenditel põhinevad teadusuuringud ja satelliidifotod (nt Copernicuse programmi kaudu). Arktikas sulab mandriliustik, taandub merejää, avatakse järk-järgult uusi laevateid ning sellest tulenev inimtegevuse kasv tekitab või süvendab tõenäoliselt ohtu keskkonnale ja kohalikele kogukondadele. Sellega seoses tuleks võimalikult kiiresti rakendada ühisteatist „ELi aktiivsem tegevus rahumeelse ja kestliku Arktika hea käekäigu nimel“, ⁴⁴ eelkõige seoses heitevaba laevandusega Põhja-Jäämerel, kriitiliste toorainete kestliku kaevandamisega ja Arktika piirkondade kestliku arenguga. Arktika piirkonnas kasutatavatel vahenditel peaks olema piisavad võimed jäämurdmiseks, otsingu- ja päästetöödeks, satelliitseireks ning avamere taristu kaitsmiseks äärmuslikes talveoludes.

⁴³ 11283/23.

⁴⁴ 12870/21.

Üks peamisi prioriteete on merendusvaldkonna elutähtsa taristu kaitsmine. EL peaks täiendama liikmesriikide rolli elutähtsa meretaristu, näiteks riikide merepiirkondi läbivate torujuhtmete või merealuste kaablite vastupidavuse suurendamisel. EL peaks parandama ajakohastamise tagamiseks sellise taristu praeguseid riski- ja ohuhindamisi ning täiendama neid reageerimisvõimaluste ja leevendusmeetmetega, mis põhinevad valdkondadevahelisel oskusteabel ja suutlikkusel, ning instrumentidega, et toetada vastavate liikmesriikide võimete arendamist. On hädavajalik jätkata liikmesriikide toetamist veealuste kaitsevahendite, droonitõrjelahenduste ja parandusvõimete arendamisel. Lisaks peaks EL uurima jätkuvalt avamere taastuenergia ja kaitsetegevuse koosseksisteerimise võimalusi,⁴⁵ nagu on soovitatud avamere taastuenergia strateegias⁴⁶.

Seire, järelevalve, kuritegevuse ennetamise ja laevaliikluse korraldamise võime tagamisel on ELi merendusvaldkonnas keskne roll rannikuvalveasutustel. Koos merejõududega on nende roll merendusjulgeoleku ja -ohutuse tagamisel ülitähtis, kuna rannikuvalveasutused peavad sageli tegutsema oludes, mis tingimata ei võimaldada sõjaväeasutuste sekkumist.

Elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse direktiiviga⁴⁷ ning läbivaadatud direktiiviga võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse kohta (küberturvalisuse 2. direktiiv)⁴⁸ on EL asjakohastes arengusuundades esirinnas ning tal on terviklik õigusraamistik, mis võimaldab tal uuendada elutähtsa teenuse osutajate ja elutähtsa taristu toimepidevust nii füüsilises kui ka küberkeskkonnas. EL peaks tõhustama selles valdkonnas koostööd sarnaselt meelestatud kolmandate riikidega ning peamiste partneritega, nagu NATO, ELi ja NATO vastupanuvõime alase struktureeritud dialoogi kaudu.

⁴⁵ Kooskõlas mereruumi planeerimise direktiiviga, 2014/89/EL.

⁴⁶ 12950/20.

⁴⁷ Direktiiv (EL) 2022/2557.

⁴⁸ Direktiiv (EL) 2022/2555.

EL seisab silmitsi veel ühe probleemiga, mida kujutavad endast suured kogused esimesest ja teisest maailmasõjast pärit lõhkemata lahingumoon (UXO) ning keemilist lahingumoon ja naftat, mis on lekkinud ELi ümbritsevates merepiirkondades asuvatest laevavrakkidest. Seda probleemi süvendab veelgi Venemaa sõjaline agressioon Ukraina vastu, mille tagajärjel on Mustas meres miinid. Sellise lahingumoon tüübi, asukoha ja koguse kohta ei ole teatavates merepiirkondades piisavalt dokumenteeritud teavet, mis tekitab riske inimeste kaitsele, meresõiduohutusele ja -julgeolekule, riikide elutähtsatele taristutele, keskkonnale (kemikaalide võimaliku keskkonda sattumise tõttu) ja sinise majandusega seotud tegevustele (nt avamere taastuvenegiarajatiste ehitamine või kalapüük). EL peaks hoogustama jõupingutusi, et selle küsimusega kiiresti ja igakülselt tegeleda, lähtudes olemasolevatest edukatest projektidest,⁴⁹ suurendades olukorrateadlikkust, vahendeid ja instrumente, mis võivad aidata leevendada lõhkemata lahingumoon ja selle kõrvaldamisega seotud riske. Samuti on väga oluline ohutult kõrvaldada Musta merre jäetud lõhkemata lahingumoon ja miinid niipea, kui julgeoleku- ja poliitilised tingimused seda võimaldavad.

Merendusjulgeolekut võivad kahjustada ka välisosalejad, seda nii tulenevalt riskidest, mis on seotud välismaiste otseinvesteeringutega elutähtsasse taristusse, kui ka tulenevalt selliste osalejate poolsest infoga manipuleerimisest ja sekkumisest. Neid küsimusi käsitletakse asjakohaste vahendite ja raamistike abil; nt välismaiseid otseinvesteeringuid kontrollitakse kooskõlas asjaomase määrusega⁵⁰.

Koostöö üks keskseid aspekte on mereandmete ja -teabe jagamine kolmandate riikidega. See peaks aga sõltuma julgeolekuriskide hindamisest.

⁴⁹ Projektid Läänemere puhastamiseks keemia- ja tavalaskemoonast, mida toetatakse Interregi programmist, mida rahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) – [10 aastat Interregi koostööd Läänemere puhastamiseks uputatud laskemoonast – Interregi Läänemere piirkond \(interreg-baltic.eu\)](#)

⁵⁰ Määrus (EL) 2019/452.

Komisjon ja liikmesriigid viivad läbi riskihindamist, et koostada suunised reisilaevade turvalisuse suurendamiseks ELis.

Selles strateegias on ELi peamised riskide ja ohtude juhtimise peamised meetmed järgmised:

- suurendatakse suutlikkust aidata kaasa organiseeritud kuritegevuse ja suurte rahvusvaheliste ohtude ning ebaseadusliku tegevuse vastasele võitlusele, sealhulgas huvipakkuvates merepiirkondades;
- lisaks eespool nimetatud liikmesriikide iga-aastastele mereväe- ja rannikuvalveõppustele korraldatakse ELi tasandil korrapäraseid merendusjulgeolekualaseid lahinguõppusi, mis keskenduvad muu hulgas sadamakaitsele ja võitlusele selliste ohtudega nagu küber- ja hübriidohud;
- patrullimiseks ja elutähtsa meretaristu kaitsmiseks võetakse kasutusele vahendid ja seirevahendid (nt kaugjuhitava õhusõiduki süsteem) ning tagatakse praeguste ja tulevaste kosmoseteenuste (nt Maa seire) optimaalne kasutamine;
- koostatakse ELi piirkondliku koostöö kavad veealuse ja avameretaristu seire tagamiseks;
- töötatakse koos piirkondlike organisatsioonidega välja ühtne raamistik, sealhulgas konkreetsete meetmed ja rahastamine, et kõrvaldada meres leiduvast lõhkemata lahingumoonast, toimivatest relvadest ja keemiarelvadest tulenevad ohud, jälgitakse neid aktiivselt ja tõhusalt ning kõrvaldatakse need uuenduslike tehnoloogiate abil nii, et mõju keskkonnale on minimaalne;

- parandatakse, muu hulgas kosmoseteenuseid kasutades, varajast hoiatamist ja tulevikusuundade strateegilist analüüsi kliimamuutuste mõju ja eelkõige meretaseme tõusu, tormitõusude ja keskkonnaseisundi halvenemise kohta;
- koostatakse uusi ja täiendatakse olemasolevaid riskihindamisi, erandolukorra plaane ja suurõnnetusest taastumise kavasid (ELi ja riikide tasandil) sadamate, rannikutaristu, reisilaevade turvalisuse ja transpordi/tarneahelate jaoks;
- merenduses osalejaid julgustatakse vahetama parimaid tavasid küberohtude valdkonnas ning jätkatakse laevade küberturvalisuse tugevdamist Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) tasandil;
- suurendatakse teadlikkust olukorrast merel Arktikas, sealhulgas kosmoseseiret; jätkatakse koostööd Arktika rannikuriikidega kahepoolset ja vajaduse korral asjakohastel mitmepoolsetel foorumitel, et toetada Arktika-poliitika rakendamist⁵¹;
- hinnatakse nende merepiirkondade sobivust, mis on reserveeritud või mida kasutatakse sõjaliseks tegevuseks avamere taastuenergia projektide ellu viimiseks;
- ELi-väliste riikide ja üksuste poolt meretaristusse tehtavaid investeeringuid hinnatakse välismaiste otseinvesteeringute taustauuringuid käsitleva määrusega loodud koostöömehhanismi raames.

⁵¹ 12870/21.

5. Võimete suurendamine

Oma merendusjulgeolekuhuvide edendamiseks peaks EL kiirendama nii tsiviil- kui ka sõjaliste võimete arendamist ning kaasama vajaduse korral tööstuse. Euroopa merendusjulgeoleku tsiviilaspektide alane teadus- ja arendustegevus on lisatud ELi programmi „Euroopa horisont“ ühiskonna tsiviiljulgeoleku teemavaldkonda. Praeguse ja tulevase teadus- ja arendustegevusega toetatakse võimete arendamist ELi tasandil, sealhulgas elutähtsa meretaristu kaitset, veealuste ohtude ohjamist, inimtekkelisteks ja loodusõnnetusteks valmisolekut ja neile reageerimist, reisijate mereveo turvalisust ja lõhkemata lahingumooni kõrvaldamist, ning vajaduse korral kaasatakse tööstus.

Liidu kindlama kohalolu tagamiseks merel ning jõudude suunamise võime tagamiseks peaksid EL ja selle liikmesriigid arendama julgeoleku- ja kaitsevaldkonnas välja kõik merendusala võimed, kasutades täielikult ära asjakohaste ELi algatuste ja instrumentide raames tehtava koostöö võimalusi⁵². Eeskätt tuleks suurendatud merendusala võimetega keskenduda ELi vastupanu- ja konkurentsivõime ning kontrolli tagamisele kõikides merendusvaldkondades, toimides sidususes NATOga kooskõlas strateegilise kompassiga. Võimearendusplaani käimasoleval läbivaatamisel⁵³ tuginetakse ka Venemaa Ukraina-vastasest sõjalisest agressioonist saadud kogemustele. Näiteks uurib Euroopa Kaitseagentuur peamisi tehnoloogiaid, mida on vaja mehitamata meredrooniparvede haldamiseks ja elutähtsa merepõhjataristu kaitsmiseks.

⁵² Võimearendusplan, kaitseküsimuste iga-aastase kooskõlastatud läbivaatamise raames kindlaks tehtud koostöövõimalused, alaline struktureeritud koostöö, Euroopa Kaitsefond.

⁵³ Euroopa Kaitseagentuuri juhtorgan käivitas võimearendusplaani läbivaatamise ametlikult 2022. aasta juunis.

Vastavalt strateegilises kompassis nõutule ja kooskõlas kaitseküsimuste iga-aastase kooskõlastatud läbivaatamisega (CARD)⁵⁴ peaksid riiklikud ja rahvusvahelised projektid olema suunatud nii strateegiliste varade, näiteks korvett-möödus laevade ja pardasüsteemide killustatuse kõrvaldamisele kui ka üksikute platvormide toimimistõhususe parandamisele. Mitmed 2019.–2022. aasta CARD-tsüklites kindlaks tehtud koostöövõimalused on viinud alalise struktureeritud koostöö (PESCO) projektideni mehitamata meresüsteemide valdkonnas. Euroopa Kaitsefond⁵⁵ toetab teadus- ja arendusprojekte, mis puudutavad näiteks teadlikkust olukorrast merel, mereseirevõimet, elutähtsa meretaristu kaitset ja allveevõimeid.

EL ja selle liikmesriigid peaksid püüdma suurendada võimeid, mis lasevad neil elutähtsa veealuse taristu kaitsmiseks paremini tuvastada kahtlast tegevust. EL ja NATO peaksid selles vallas oma jõupingutusi asjakohaselt kooskõlastama, et tagada tulemuste sidusus nõudmiste kattumise puhul.

Selles strateegias on ELi peamised meetmed võimete suurendamiseks järgmised:

- töötatakse välja ühised nõuded ja kontseptsioonid julgeoleku- ja kaitsetehnoloogia jaoks, sealhulgas teadlikkuse jaoks olukorrast merel, seda nii vee peal kui ka vee all;
- ehitatakse koostalitlevad mehitamata süsteemid elutähtsa meretaristu jälgimiseks, vaenulike mehitamata meredrooniparvede tõrjeks jne;

⁵⁴ Võime sihtvaldkond „Euroopa patrull-laevad“.

⁵⁵ Euroopa Kaitsefondi eesmärk on tugevdada ELi kaitsetööstuse konkurentsivõimet ja innovatsioonivõimet. Seega aitab ta arendada liikmesriikide sõjalisi võimeid.

- suurendatakse tänapäevase miinitõrje võimet, näiteks töötatakse välja ELi operatsioonide kontseptsioon;
- toetatakse ühiste tõhustatud merepatrull-lennukite võimete arendamist;
- kavandatakse ühiseid testimis- ja katsetamisõppusi, et arendada tulevasi tipptasemel merendusvõimeid.

6. Koolitus ja väljaõpe

Selleks et EL oleks valmis lahendama praegusi ja tulevasi merendusjulgeoleku probleeme, on hädasti vaja kõrgel tasemel eriharidust, -oskusi ja -koolitust. Uute hübriid- ja küberohtudega võitlemiseks on vaja tugevate digioskustega osalejaid ning spetsiaalseid ümber- ja täiendusõppe programme. Lahendused, mis seisnevad sõjaliste koolitusprogrammide vahetustes ning ELi liikmesriikide merevägede ja eri institutsioonide vahelistes ühistes koolitusprogrammides, suurendavad koostegutsemisvõimet ja aitavad ELil reageerida uutele ohtudele tulemuslikumal, koordineeritumal ja kaasavamal viisil.

Rannikuvalveülesannete täitmisel tehtava Euroopa koostöö praktilise käsiraamatu osana on koostatud koolituskataloog, mis sisaldab kõiki ELi asutuste korraldatavaid kursusi kõigis merendusvaldkondades. Käsiraamatut ajakohastatakse jooksvalt vastavalt vajadustele ja arengusuundadele. Jätkuma peaks edukas Euroopa rannikuvalveakadeemiate võrgu (ECGFA NET) projekt ja rannikuvalveteenistuse ühtlustatud koolituskursus, eelkõige vahetusprogramm, mis hõlmab naaberriike ja piirkondlikku koostööd sihtotstarbelise projekti raames, mida rakendab EFCA tihedas koostöös EMSA ja Frontexiga. EMSA töötab välja ka merenduslalase küberturvalisuse kursust. Euroopa Hübriidohtorje Oivakeskus korraldab kursusi ja konverentse merendusvaldkonda mõjutavate hübriidohtude teemal. Toetada tuleks soolist võrdõiguslikkust ja naiste võimestamist ELi merendusjulgeoleku sektoris, edendades naiste juurdepääsu kõrgetasemelisele tehnikaharidusele ja -koolitusele.

Euroopa Julgeoleku- ja Kaitsekolledž (ESDC)⁵⁶ pakub ELi tasandil koolitust ja haridust nii tsiviiltöötajatele kui ka sõjaväelastele, et edendada ühist arusaamist merendusjulgeoleku probleemidest ja suurendada teadlikkust ELi kasvavast rollist selles valdkonnas. ESDC toetusel töötavad kuus Euroopa mereakadeemiat praegu välja ühise rahvusvahelise mereväesemestri õppesisu.

⁵⁶ ESDC pakub ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) raames ELi tasandi koolitust ja haridust liidu ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) valdkonnas. ESDC eesmärk on arendada ja edendada tsiviiltöötajate ja sõjaväelaste seas ühist arusaama ÜJKPst ning teha oma koolitustegevuse kaudu kindlaks ja levitada häid tavasid mitmesugustes ÜJKP küsimustes. Sellega täiendab ESDC riikide tööd koolituse ja hariduse valdkonnas.

Selles strateegias on ELi peamised meetmed hariduse ja koolituse vallas⁵⁷ järgmised:

- suurendatakse küber-, hübriid- ja kosmosevaldkonnaga seotud julgeolekuoskusi, toetades erinevate akadeemiliste asutuste ja pädevate riigi- või ELi asutuste pakutavaid uusi ja olemasolevaid koolituskursusi nii tsiviil- kui ka sõjandusvaldkonnas;
- korraldatakse sihtotstarbelisi koolitusprogramme, mis on avatud ELi-välistele partneritele, et tegeleda olemasolevate ja tekkivate merendusjulgeolekuohtudega;
- noorte sõjaväeohvitseride vahetuse Euroopa algatuse (EMILYO)⁵⁸ raames töötatakse välja rahvusvaheline mereväesemester;
- korraldatakse ühiseid tsiviil- ja sõjandusvaldkonna ning asutustevahelisi õppusi, mis põhinevad jagatud jurisdiktsiooni või võimete ühise kasutamise stsenaariumidel.

⁵⁷ Sealhulgas oskusteaasta raames.

⁵⁸ <http://www.emilyo.eu/>; EMILYO ei ole seotud programmiga „Erasmus+“.

V. VAHENDID JA INSTRUMENDID, MILLEGA TOETATAKSE ELI TEGEVUST MERENDUSJULGEOLEKU VALDKONNAS

Muudetud strateegiat tuleks rakendada integreeritud lähenemisviisi vaimus, et maksimeerida koostoimet ning lisada täiendavaid ELi vahendeid ja instrumente. See peaks hõlmama järgmist:

- Euroopa Kaitsefondi teadus- ja arendustegevuse kaitseprojektid ELi liikmesriikide relvajõudude võimete suurendamiseks;
- Euroopa rahutagamisrahastu kui eelarveväline rahastamismehhanism ELi sõjalise ja kaitsepoliitilise mõjuga tegevuseks ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames;
- ELi teadusuuringud ja innovatsioon merendusjulgeolekualaste tsiviilvõimete valdkonnas, eelkõige ELi programmi „Euroopa horisont“ 3. teemavaldkonna „Ühiskonna tsiviiljulgeolek“ raames;
- Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu pakutavad võimalused suurendada merel õiguskaitse- ja piirikontrolliülesandeid täitvate liikmesriikide rannikuvalveasutuste suutlikkust;

- ELi mereväeoperatsioonid (Atalanta ja IRINI) ning olemasoleva koordineeritud merelise kohaloleku kontseptsiooni raamistik;
- liidu elanikkonnakaitse mehhanism, eelkõige kasutades ära analüüsi- ja reageerimissuutlikkust ning rakendades komisjoni soovitusi õnnetustele vastupidavusega seotud eesmärkide kohta;
- naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi programm, millega toetatakse rahvusvahelisi partnerlusi, mille eesmärk on suurendada merendusjulgeolekut, eelkõige teadlikkust olukorrast merel;
- ühinemiseelse abi instrument (2021–2027) IPA III, arvestades selle ulatust ja suunatust kandidaatriikidele;
- ühise välis- ja julgeolekupoliitika eelarve ÜJKP tsiviilmissioonide rahastamiseks;
- Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond (EMKVF), et rahastada mereseiret ja koostööd rannikuvalve ülesannete täitmise vallas;
- Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) ja Interregi programmid, millega toetatakse investeringuid ranniku- ja äärepoolseimatesse piirkondadesse ja territooriumidesse ning ELiga merepiire jagavatesse riikidesse.

VI. EDASISED SAMMUD

Komisjon ja kõrge esindaja teevad koostööd nõukoguga, et rakendada muudetud strateegiat eespool nimetatud ja tegevuskavas üksikasjalikult kirjeldatud tegevusvaldkondades, tuginedes ELi merendusjulgeoleku strateegia saavutustele alates 2014. aastast, kasutades olemasolevaid vahendeid ja meetmeid ning järgides strateegilise kompassi üldsuuniseid.

Kolm aastat pärast seda, kui nõukogu on strateegia heaks kiitnud, esitavad komisjon ja kõrge esindaja nõukogule ühise eduaruande koos liikmesriikide panusega.

ELi merendusjulgeoleku muudetud strateegia tegevuskava¹

Strateegiline eesmärk nr 1. Tegevuse hoogustamine merel

Eesmärgid	Meetmed		Ajakava <i>Kui see on kohaldatav</i>	Asjaomased osalejad ²
1.1. Suurendada ELi rolli ja laiendada meetmeid ELi ümbritsevates merepiirkondades ja ülemeredepartemangudes.	Tugevdatakse ELi ÜJKP mereoperatsioone ja koordineeritud merelise kohaloleku kontseptsiooni rakendamist.			
	1.1.1	Varustatakse ELi ÜJKP mereoperatsioone (sealhulgas Atalanta ja IRINI) mere- ja õhujõuvahenditega, mis on loetletud nende vastavates nõudeid käsitlevates ühisavaldustes.	2025	MS, EEAS
	1.1.2	Kaalutakse EEASi ettepanekute põhjal uusi huvipakkuvaid merepiirkondi, kus rakendada koordineeritud merelise kohaloleku kontseptsiooni.	Alates 2023. aastast	MS, EEAS

¹ Euroopa merendusjulgeoleku strateegiat (EUMSS) rakendatakse käesoleva tegevuskava alusel ja integreeritud lähenemisviisi raames. Strateegias kasutatakse kõiki asjakohaseid ELi tsiviil- ja sõjandus valdkonna poliitikameetmeid, vahendeid ja instrumente ning koordineeritakse kõigi asjaomaste osalejate poliitikat ja tegevust Euroopa, piirkondlikul ja riiklikul tasandil, tugevdades nende koostööt ja vastastikust täiendavust. Samuti edendatakse selles ELi sidusamat osalemist väliskonfliktides ja -kriisides, et suurendada ELi ja selle kodanike julgeolekut.

² Tegevuskavas loetletud asjaomased osalejad annavad oma panuse vastavalt oma pädevusele, kohustustele ja volitustele. Käesolevas tegevuskavas on ELi asutusteks need asutused, mis on tegevuskava erinevates meetmetes määratletud osalejatena, ning neile määratud mis tahes roll ei piira nende vastavate haldusnõukogude menetlusi ja otsuseid seoses asutuste panusega kõnealustesse meetmetesse. Komisjon või liikmesriigid võivad kutsuda ka teisi asjakohaseid ELi asutusi tegema koostööd tegevuskava rakendamisel. Asutused osalevad rahvusvahelises töös vastavate ELi talituste (edaspidi „vastutavad peadirektoraadid“) kaudu.

	Arendatakse koostööd ja koostoiimet liikmesriikide juhitud algatuste ja ELi algatuste vahel merendusjulgeoleku vallas.			
	1.1.3	Edendatakse täiendavat koostööd EUNAVFORi operatsiooni Atalanta ja Hormuzi väinas läbiviidava teadlikkust olukorrast merel käsitleva Euroopa missiooni (EMASOH) vahel.	Alates 2023. aastast	MS, EEAS
	1.1.4	Tagatakse sidusus ja koordineerimine ELi institutsioonide ja ELi liikmesriikide meetmete vahel, sealhulgas koordineeritud merelise kohaloleku kontseptsiooni kaudu.	Jooksvalt	MS, COM, EEAS
	1.1.5	Toetatakse tegevust EUROSURI ühendteenustega ja teabevahetusvõimet, näiteks CISE ja integreeritud merendusteenuste kaudu, ning koordineeritakse seiretegevust piirielsetel aladel.	Jooksvalt	Frontex, EMSA
	1.1.6	Toetatakse laevapere koolituste (MSCO) loomist liikmesriikides, pakkudes koolitust ja juurdepääsu EUROSURI võimetele ja teenustele.		
	1.1.7	Tagatakse, et ELi tegevus merel ja maismaal täiendab ELi integreeritud lähenemisviisi, edendades asutustevahelist koostööd rannikuvalveülesannete valdkonnas (kolmepoolne töökorraldus) ja toetades mitmeotstarbelise mereoperatsiooni kontseptsiooni, mis on välja töötatud ELi rannikuvalveülesannete alase koostöö raames ja mida rakendavad rannikuvalveasutused asjaomastes merepiirkondades.	Alates 2023. aastast, jooksvalt.	MS, COM, EEAS, EFCA, EMSA, Frontex
	1.1.8	Edendatakse, kui see on asjakohane ja õiguslikult teostatav, sünergiat ÜJKP tegevuste ja mitmeotstarbeliste mereoperatsioonide kontseptsioonide vahel, mis on välja töötatud asutustevahelise koostöö	Alates 2023. aastast, jooksvalt.	MS, COM, EEAS, EFCA, EMSA,

		raames rannikuvalveülesannete vallas.		Frontex
	Asjaomased ELi ümbritsevad merepiirkonnad			
	1.1.9	Korraldatakse merendusjulgeolekualaseid õppuseid, sealhulgas liikmesriikide merevägesid ja rannikuvalvet hõlmavaid iga-aastaseid mereväeõppuseid, kus osalevad mereväed ja merendusjulgeoleku eest vastutavad asutused võimalikult paljudest liikmesriikidest ja mille eesmärk on suurendada valmisolekut tavapärasteks ohtudeks ja strateegilises eesmärgis nr 4 loetletud riskideks ja ohtudeks ning neile reageerimise võimet.	Kord aastas, alates 2024. aastast.	MS, COM, EEAS (ELSS)
	1.1.10	Edendatakse merendusjulgeolekut ja integreeritakse see töösse, mida tehakse strateegiate ja algatustega, mis käsitlevad ELi ümbritsevaid merepiirkondi, ning asjakohaste makropiirkondlike strateegiatega, kui see on asjakohane.	Alates 2023. aastast, jooksvalt.	MS, COM, EEAS
	Arktika			
	1.1.11	Tagatakse piisav satelliitseire ning seatakse eesmärgiks piisavad satelliitsideteenused ning positsioneerimis-, navigatsiooni- ja sünkroniseerimisteenused seoses uute Arktika meremarsruutidega, sealhulgas Copernicuse võimete (sealhulgas Copernicuse merekeskkonna seire teenuse CMEMS ja mereseire CMS ³) kaudu, et suurendada olukorrateadlikkust.	2025. aastaks	MS, COM, EMSA
	1.1.12	Osaletakse Arktika Nõukogu ja sellega seotud foorumite töös, kui see on asjakohane.	Jooksvalt.	MS, EEAS, COM

³ <https://marine.copernicus.eu/>

	Atlandi ookean			
	1.1.13	Toetatakse uimastikaubanduse vastaseid operatsioone, vahetades teavet ja korraldades ühisoperatsioone, sealhulgas lähteriikides/lähtesadamates ning ELi sihtsadamates ja -sadamarajatistes, sealhulgas Kariibi merel.	Alates 2023. aastast, jooksvalt.	MS, COM, MAOC-N, EMSA, Europol, Frontex
	1.1.14	Merendusjulgeoleku vallas rajatakse koostöö partneritega teiselt poolt Atlandi ookeani, sealhulgas rahvusvaheliste ja piirkondlike organisatsioonidega Aafrikast ning Põhja- ja Lõuna-Ameerikast.	Alates 2023. aastast	MS, COM, EEAS
	1.1.15	Määratakse kindlaks ja edendatakse piirkondlikke merendusalauste võimete suurendamise meetmeid, et laiendada olemasolevaid merendusjulgeoleku suutlikkuse suurendamise programme (nt Rabati protsess), parandatakse nende koordineerimist ning töötatakse koos partnerriikide ja piirkondlike organisatsioonidega välja sarnased algatused.	Jooksvalt, alates 2024. aastast	MS, EEAS, COM
	1.1.16	Korraldatakse ühiseid õppuseid ja sadamakülastusi sarnaselt meelestatud rannikuriikidega, et tugevdada ELi rolli üleilmse merendusjulgeoleku tagajana ning tõhustada koostööd merendusjulgeoleku vallas.	Jooksvalt	MS, COM, EEAS
	Läänemeri			
	1.1.17	Luuakse mehhanism, millesse on kaasatud COM, Läänemere maade Nõukogu ja HELCOM, et koordineerida teadusuuringuid, operatsioone ja andmete jagamist, et rakendada tegevuskava, mille eesmärk on tegeleda lõhkemata lahingumoonaga (UXO) probleemiga Läänemeres ja	Alates 2023. aastast	MS, COM, EEAS

		laevavrakkidest nafta lekkimise võimalike juhtumitega.		
	1.1.18	Töötatakse piirkondlikul tasandil välja vahend, mis võimaldab jagada andmeid merre uputatud laskemoona kohta, viiakse läbi riskihindamine ning tehakse kindlaks parimad viisid tava- ja keemilise laskemoona kõrvaldamiseks Läänemerest.	Alates 2023. aastast	MS, COM, EEAS
	1.1.19	Töötatakse välja tehnoloogia, et tegeleda UXO probleemiga, ja arendatakse seda tehnoloogiat edasi, kaasates ka tsiviilüksusi, ning edendatakse sidemeid tööstusega.	Alates 2024. aastast, jooksvalt.	MS, COM, EEAS
	1.1.20	Tõhustatakse veelgi jõupingutusi, sealhulgas korraldades regulaarse kampaania, mille eesmärk on Läänemere piirkonna puhastamine merre uputatud laskemoonast osana ELi terviklikust reageerimisest UXO probleemile, et kaitsta inimesi ja merekeskkonda, tagada mereteede turvalisus ja hõlbustada merendusega seotud majandustegevuse arengut.	Alates 2024. aastast, jooksvalt.	MS, COM, EEAS
	Must meri			
	1.1.21	Suurendatakse koordineeritud reageerimise võimet relvakonfliktidega seotud merereostuse korral, sealhulgas töötatakse välja uued koolituskavad, et võidelda mitmesugustest allikatest (nt UXO, miinid, naftalekked, uppunud laevad jne) tuleneva reostusega, mis võib mõjutada ka elurikkust ja ökosüsteeme, kasutades ka Musta mere ühise merenduskava (CMA) ja Musta mere strateegilist teadusuuringute ja innovatsiooni kava (SRIA).	Alates 2023. aastast	MS, COM, EMSA
	1.1.22	Tuginetakse ELi Satelliidikeskuse (Satcen) ja muude ELi teenistuste olemasolevatele võimetele ning suurendatakse praegust suutlikkust	Alates 2023. aastast	MS, COM, Satcen

		avastada meremiine, sealhulgas neid, mis on kasutusele võetud Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja kontekstis ning mis ohustavad laevandust ja laevaliiklust.		
	Vahemeri			
	1.1.23	Suurendatakse Vahemere piirkonna sarnaselt meelestatud partnerriikide võimeid ja jagatakse vajaduse korral teavet, et suurendada nende võimekust täita mereseire ülesandeid, sealhulgas eesmärgiga avastada ja hoida ära loata piiriületamist ja piiriülest kuritegevust.	Jooksvalt	MS, COM, EEAS, Frontex
	1.1.24	Tõhustatakse operatsioonide IRINI, EUBAM LIBYA ja asjaomaste ELi ametite vahelist koordineerimist ja koostööt, et võimaldada IRINI täieliku mandaadi rakendamist.	Alates 2023. aastast	MS, COM, EEAS, Frontex, EMSA, Satcen
	1.1.25	Tõhustatakse koordineerimist operatsiooni IRINI ja asjaomaste partnerite vahel, kasutades täiendavalt teabevahetuseks olemasolevaid foorumeid (nt SHADE MED konverents) ja kaaludes operatsioonide koostöötete kasutamise viise.	Alates 2023. aastast	MS, EEAS
	1.1.26	Töötatakse välja koolitused ning hõlbustatakse teabe, eksperditeadmiste, tehnilise abi, koolituse ja parimate tavade vahetamist Vahemere Liidus osalevate riikide vahel, et võidelda ebaseadusliku tegevuse vastu merel,	Jooksvalt, alates 2024. aastast	MS, COM, Frontex, EMSA, EFCA

		sealhulgas MedCGFFi kaudu ning kooskõlas Vahemere Liidu SBE deklaratsiooniga ⁴ .		
	1.1.27	Määratakse kindlaks ja edendatakse piirkondlikke merendusalauste võimete suurendamise meetmeid, et laiendada olemasolevaid merendusjulgeoleku suutlikkuse suurendamise programme (nt Rabati protsess), parandatakse nende koordineerimist ning töötatakse koos partnerriikide ja piirkondlike organisatsioonidega välja sarnased algatused.	Jooksvalt, alates 2024. aastast	MS, EEAS, COM
	1.1.28	Rakendatakse GFCMi soovitusi / rahvusvahelist inspekteerimiskava / katseprojekte, et parandada kalavarude kestlikkust ja toetada võitlust ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi (ETR-kalapüügi) vastu.	Jooksvalt	MS, COM, EFCA
	1.1.29	Korraldatakse ühiseid õppuseid ja sadamakülastusi sarnaselt meelestatud rannikuriikidega, et tugevdada ELi rolli üleilmse merendusjulgeoleku tagajana ning tõhustada koostööd merendusjulgeoleku vallas.	Jooksvalt	MS, COM, EEAS
	Põhjameri			
	1.1.30	Kaardistatakse põhjalikult Põhjameri mereala, et viia läbi riskihindamine ning teha kindlaks parimad viisid tava- ja keemilise laskemoona kõrvaldamiseks.	2025. aasta lõpuks	COM, MS
	Huvipakkuvad merepiirkonnad			
	1.1.31	Tõhustatakse toetust võitlusele merel toimuva ebaseadusliku ja keelatud	Jooksvalt	MS, COM,

⁴ Vahemere Liidu SBE deklaratsiooni artikkel 71: „Ministrid peavad tervitatavaks MedCGFFi aktiivset rolli piirkondliku koostöö tõhustamisel ja vastastikuse tähtsusega merendusküsimuste ning rannikuvalveülesannetega seotud ühiste huvide mõistmise edendamisel piiri- ja valdkonnaüleselt nii tsiviil- kui ka sõjandusvaldkonnas ning kutsuvad foorumit üles arendama koolitustegevust ning veelgi hõlbustama teabe, eksperditeadmiste, tehnilise abi, koolituse ja parimate tavade vahetamist merel toimuva ebaseadusliku tegevuse tõkestamiseks.“

		tegevuse, sealhulgas inimkaubanduse, uimastikaubanduse, piraatluse ning ETR-kalapüügi vastu.		EEAS
	Guinea laht			
	1.1.32	Säilitatakse merendusjulgeoleku toetus Yaoundé struktuurile, sealhulgas Guinea lahe piirkondliku teabevõrgu (GoGIN) programmi kaudu, ning parandatakse õigusriiki ja riiklikke õigusraamistikke piirkonnas, sealhulgas käimasolevate programmide SWAIMS ja PASSMAR kaudu kuni nende lõpuleviimiseni 2024. aastal, ning seejärel merendusjulgeolekut käsitleva jätkuprogrammi ning GoGIN II ja YARISe platvormi kaudu.	Jooksvalt	MS, COM, EEAS, EMSA
	1.1.33	Tugevdatakse sidusust ELi institutsioonide ja ELi liikmesriikide meetmete vahel, eelkõige koordineeritud merelise kohaloleku kontseptsiooni tugevdamise kaudu Guinea lahes.	Jooksvalt	MS, EEAS, COM
	India ja Vaikse ookeani piirkond			
	1.1.34	Parandatakse teabejagamismehhanisme ja võimaldatakse ühendusi merenduslase teabe ühenduskeskuste vahel, arendades ja laiendades CRIMARIO IORISe platvormi ja algatust SHARE.IT.	Jooksvalt	MS, COM, EEAS
	1.1.35	Korraldatakse ühisõppusi ja sadamakülastusi India ja Vaikse ookeani piirkonna sarnaselt meelestatud partneritega, kasutades eelistatavalt koostöövahendina IORISe platvormi.	Alates 2024. aastast	MS, COM, EEAS
	1.1.36	Tagatakse sidusus ELi institutsioonide ja ELi liikmesriikide meetmete vahel ning suutlikkuse suurendamise programmide vahel, sealhulgas koordineeritud merelise kohaloleku kontseptsiooni kaudu India ookeani loodeosas.	Alates 2023. aastast	

	1.1.37	Tõhustatakse merendusjulgeoleku alast koostööd rahvusvaheliste ja piirkondlike organisatsioonidega, eelkõige Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooniga (ASEAN), sealhulgas taotletakse ELile India Ookeani Rannikuriikide Assotsiatsioonis (IORA) dialoogipartneri rolli.	Alates 2023. aastast	
	1.1.38	Toetatakse jätkuvalt MASE programmi raames (kuni tegevuse lõpuleviimiseni 2023. aastal) ja Djibouti toimimisjuhendi kohta loodud merendusjulgeoleku struktuuri India ookeani lääneosas tulevase piirkondliku programmi kaudu, mis käsitleb merendusjulgeolekut Sahara-taguses Aafrikas.	Alates 2024. aastast	COM, EEAS
	1.1.39	Edendatakse jätkuvalt operatsiooni EUNAVFOR Atalanta kui raamistikku, mis tagab merendusjulgeoleku oma mandaadi raames ning tõhustab tegevust merel sarnaselt meelestatud riikidega ja organisatsioonidega, sealhulgas võttes arvesse koordineeritud merelise kohaloleku kontseptsiooni India ookeani loodeosas.	Jooksvalt	MS, EEAS
1.2 Edendada rahvusvahelise õiguse austamist ja merel toimuva ebaseadusliku tegevuse vastast võitlust	Edendatakse ÜRO mereõiguse konventsiooni (UNCLOS) ja muude merendusjulgeolekut käsitlevate rahvusvaheliste õigusaktide järgimist			
	1.2.1	Toetatakse merendusjulgeolekuga seotud rahvusvaheliste õigusaktide, eelkõige UNCLOSi järgimist ning edendatakse nende allkirjastamist ja ratifitseerimist ning jagatakse rannikuriikide ja partneritega asjakohastel foorumitel parimaid tavaid merendusjulgeolekuga seotud rahvusvahelise õiguse rakendamisel.	Jooksvalt, alates 2023. aastast	MS, COM, EEAS
	1.2.2	Tehakse koostööd partnerriikidega, et jagada parimaid tavaid ja	Jooksvalt,	MS, COM,

		usaldust suurendavaid meetmeid, et aidata rakendada rahvusvahelist õigust suhetes selliste partnerriikidega.	alates 2023. aastast	EEAS
	Edendatakse ja arendatakse merendusjulgeoleku aspekte IMO ja ELi õigusraamistike raames.			
	1.2.3	Tehakse partnerriikidega koostööd merendusjulgeoleku küsimustes, tagades näiteks vastavuse IMO õigusaktidele, eelkõige laevade ja sadamarajatiste rahvusvahelise turvalisuse koodeksi (ISPS-koodeks) rakendamiseks.	Jooksvalt	MS, COM, EMSA
	1.2.4	Edendatakse ja arendatakse kooskõlas IMO eeskirjadega MARSECi komitee suuniseid, sealhulgas küberturvalisuse suuniseid, et edendada sadamate ja laevade turvalisuse kontrollifunktsiooni.	Jooksvalt	MS, COM, EMSA
	1.2.5	Tehakse piisav arv merendusjulgeoleku kontrolle, mida komisjon teeb korrapäraselt igal aastal, et jälgida ELi merendusjulgeolekut käsitlevate õigusaktide kohaldamist liikmesriikides; kaalutakse jätkuvalt viise merendusjulgeoleku, sealhulgas küberturvalisuse tõhustamiseks, eeskätt meretranspordi osas, hõlmates ka reisilaevu.	Jooksvalt	MS, COM, EMSA
	Toetatakse võitlust ETR-kalapüügi vastu kooskõlas ELi konsolideeritud lähenemisviisi ja parimate tavadega.			
	1.2.6	Jätkatakse liikmesriikide toetamist ühistes ja kalanduskontrolli operatsioonides, rakendades samas EFCA ühiskasutuskavasid, et võimaldada pidevat teabe ja luureandmete vahetust ning kontrollitegevust, mis on kavandatud riskihindamise tulemuste põhjal.	Jooksvalt, pidevalt	MS, COM, EFCA

	1.2.7	Edendatakse asutustevahelist koostööd, sealhulgas andmevahetust, et parandada seiret, kontrolli ja järelevalvet ning toetada ELi ja kolmandate riikide kalandusasutusi ⁵ (sealhulgas riiklike ja piirkondlike kalapüügi seirekeskusi) kohaldatavate piirkondlike ja riiklike õigusaktide täitmisel.	Jooksvalt	MS, COM, EFCA, EMSA, Frontex
	1.2.8	Toetatakse liikmesriikide rannikuvalvet ja merevägesid teenuste osutamisel asjaomastes piirkondlike kalandusorganisatsioonide konventsioonialadel, et tagada meremeeste, kalalaevade ja laevastike ohutus ja turvalisus (nt kaitse piraatluse eest) ning omada paremat kontrolli sunniviisilise töö tegemise ja tööalase ärakasutamise üle merel ning see likvideerida.	Jooksvalt, alates 2023. aastast	MS, COM
	1.2.9	Võetakse meetmeid, et kontrollida, kas esineb sunniviisilist tööd ja tööalast ärakasutamist merel, ning see likvideerida.	Jooksvalt, alates 2023. aastast	MS, COM
	Tugevdatakse piirikontrolli ja võideldakse piiriülese kuritegevuse, nagu rändajate või kaupade ebaseadusliku üle piiri toimetamise ning inimkaubanduse vastu, pöörates erilist tähelepanu ELi piirkondadele, mida rändesurve eriti mõjutab, ning süsivesinikega seotud ebaseadusliku, loata uurimis- ja puurimistegevuse vastu.			
	1.2.10	Töötatakse välja sidusaid ja jõulisi meetmeid, millega võidelda rändajate ärakasutamise vastu merel ning tõkestada, likvideerida ja vastutusele võtta kuritegelikud võrgustikud, kes tegelevad rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubandusega.	Alates 2023. aastast	MS, COM, EEAS, Frontex, Europol, Eurojust

⁵ ELi ja kolmandate riikide kalandusasutuste toetamine kuulub EFCA, keda toetavad teised ametid, volituste alla. Kolmandate riikide kalandusasutuste toetamine eeldab Euroopa Komisjoni väljastatud eritaotlust.

	1.2.11	Kasutatakse ära Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse ⁶ täielikku rakendamist ja struktureeritud koostööd asjaomaste osalejate (nt Europol, Interpol, UNODC) vahel ning selleks, et toetada liidu elanikkonnakaitse mehhanismi (UCPM) tegevust, tõhustatakse riskianalüüsi, et teha kindlaks seiret vajavad merepiirkonnad ja sadamad ning jälgimist vajavad laevad ja õhusõidukid, et võidelda ebaseadusliku piiriülese tegevuse vastu.	Alates 2024. aastast	MS, COM, EMSA, Frontex
	1.2.12	Koostatakse ja säilitatakse ELi olukorrapilt, sealhulgas piirielisel alal, teabevahetuse, riskianalüüsi ning ennetava õhuseire ja patrullimise põhjal.	Alates 2024. aastast	MS, Frontex
	1.2.13	Kaitstakse kooskõlas rahvusvahelise õigusega, eeskätt UNCLOSiga ELi liikmesriikide merepiirkondi süsivesinikega ja muude ressurssidega seotud ebaseadusliku, loata uurimis- ja puurimistegevuse vastu.	Jooksvalt, alates 2023. aastast	MS, EEAS

Strateegiline eesmärk nr 2. Koostöö partneritega

Eesmärgid	Meetmed	Ajakava <i>Kui see on</i>	Asjaomased osalejad
-----------	---------	------------------------------	------------------------

⁶ Määrus (EL) 2019/1896.

			<i>kohaldatav</i>	
2.1 Tugevdada koostööd sarnaselt meelestatud ja strateegiliste partneritega	Tugevdada koostööd sarnaselt meelestatud ja strateegiliste partneritega			
	2.1.1	Suurendatakse ELi osalust SHADE mehhanismides merenduse valdkonnas, sealhulgas GOG SHADE alltöörühmades. Osaletakse G7++FOGGi (Guinea lahe sõprade rühm) ja selle alltöörühmade töös. Osaletakse Djibouti toimimisjuhendi alases töös ja selle alltöörühmade töös.	Jooksvalt, alates 2023. aastast	MS, EEAS, COM
	2.1.2	Tõhustatakse dialoogi ja koostööd kolmandate riikide ja rahvusvaheliste partneritega ühist huvi pakkuvates merendusjulgeoleku küsimustes, nagu elutähtsa meretaristu seire ja kaitse.	Alates 2023. aastast	MS, EEAS, COM
	2.1.3	Toetatakse partnerriike nende merenduse juhtimise, õigusriigi, sealhulgas juriidilise viimistlemise menetluste, ⁷ ning sõjaliste ja mereväe võimete suurendamisel, sealhulgas Euroopa rahutagamisrahastu kasutamise kaudu.	Alates 2023. aastast	MS, COM, EEAS
	2.1.4	Viiakse läbi uuringuid, millega süvendatakse arusaamist sellest, kuidas ettevõtted ja kaubandus sõltuvad olulistest sadamatest ja mere sideliinidest ELis ja EList väljaspool, ning arendatakse teabevahetusvorme impordist ja ekspordist sõltuvate oluliste ettevõtjate ja tööstuspartneritega ning ka ning laevandusettevõtjatega, et edendada vastastikust arusaamist merendusjulgeolekust ja mere sideliinidest	Alates 2023. aastast	MS, EEAS, COM

⁷ Menetlused, mis on seotud süüdistuste esitamisega isikutele, keda kahtlustatakse selles, et nad on osalenud merel toimivas kuritegevuses, eriti piraatluses ja relvastatud röövimises.

		sõltumise küsimuses.		
	Tõhustatakse koostööd ja suurendatakse operatsioonidealast suhtlust kõigi merel tegutsevate partneritega.			
	2.1.5	Lähetatakse ELi kontaktametnikke piirkondlikesse merenduse teabeühenduskeskustesse huvipakkuvates merepiirkondades, et hõlbustada teabevahetust ja koostööd ELi ja tema partnerite vahel ning vajaduse korral hinnata, kas on võimalik ühendada need teabeühenduskeskused otse asjakohaste ELi mereseiresüsteemidega.	Alates 2023. aastast	MS, EEAS
	2.1.6	Edendatakse selliste platvormide nagu IORIS ja YARIS kasutamist liikmesriikide merejõududes, et kasutada neid koordineeritud merelise kohaloleku kontseptsioonis välissuhtluseks ning rannikuriikide ja partneritega korraldatavatel õppustel.	Jooksvalt, alates 2023. aastast	MS, EEAS, EDA
	2.1.7	Luuakse tsiviilkoostöövahendid ELi liikmesriikide ja ELi asutuste mereoperatsioonide vahel.	Alates 2024. aastast	MS, COM, EEAS, EDA, EMSA, Europol, Satcen, Frontex
	Integreeritakse merendusjulgeolek suhetesse partnerriikide ja piirkondlike organisatsioonidega.			
	2.1.8	Arendatakse sidemeid partnerriikide ja piirkondlike organisatsioonidega, osaledes vajaduse korral merendusjulgeoleku ja ohutusega seotud ühisprojektides.	Alates 2023. aastast	MS, COM, EEAS
	2.1.9	Arendatakse rannikuvalveülesannete alast koostööd olemasoleva või	Alates	MS, EEAS,

		tulevase töökorra ja staatust käsitlevate kokkulepete raames partnerriikidega, sealhulgas mereseire tugevdamiseks.	2023. aastast	Frontex, EMSA, EFCA
2.2 Koostöö ELi-väliste partneritega, et tõhustada mereseiret	Tehakse koostööd ELi-väliste partneritega, et luua mereseireteabe jagamiseks koostalitlusvõimelised lahendused			
	2.2.1	Säilitatakse toetus piirkondlikule merendusjulgeoleku struktuurile India ookeani lääneosas.	Jooksvalt	COM, EEAS
	2.2.2	Parandatakse teabevahetust partnerriikidega EUROSURi raames ja konkreetsete olukorrapiltide aktiveerimise kaudu (Euroopa piiri- ja rannikuvalve määruse 2.0 artikkel 27).	2024. aasta lõpuks	MS, COM, EEAS, EDA, Frontex
	Tugevdatakse merendusjulgeoleku struktuure ja asutustevahelist koostööd strateegilist huvi pakkuvates merepiirkondades ja sellistel merealadel.			
	2.2.3	Toetatakse merendusalauste võimete suurendamist ja suurendatakse partnerriikide teadlikkust olukorrast India ja Vaikse ookeani piirkonnas MASE programmi kaudu kuni selle lõpuleviimiseni 2023. aasta detsembris ning seejärel merendusjulgeolekut käsitleva jätkuprogrammi kaudu, mis algab 2024. aastal, ning CRIMARIO projekti, sealhulgas IORIS platvormi kaudu.	Jooksvalt	COM, EEAS
	2.2.4	Tugevdatakse koostoimet Ecofishi ja PSP programmide, CRIMARIO ja MASE (kuni selle lõpuleviimiseni) vahel ning seejärel MASE piirkondliku merendusjulgeolekualase jätkuprogrammi kaudu.		COM, EEAS
	2.2.5	Toetatakse Yaoundé merendusjulgeoleku struktuuri rakendamist Guinea lahe piirkonnas GoGINi ja platvormi YARIS kaudu ning koostöös asjaomaste partneritega.		COM, EEAS

2.3 Tõhustada koostööd kahe- ja mitmepoolsel tasandil	Tõhustatakse koostööd kahe- ja mitmepoolsel tasandil			
	2.3.1	Süvendatakse koostööd NATOga merendusjulgeoleku vallas ühisdeklaratsioonide ja ühistes ettepanekutes kokkulepitud raamistikus, sealhulgas ELi ja NATO vastupanuvõime alase struktureeritud dialoogi kaudu, austades täielikult vastastikuse avatuse ja läbipaistvuse, vastastikkuse ja kaasavuse põhimõtteid ning mõlema organisatsiooni otsustusprotsessi sõltumatust ⁸ .	Alates 2023. aastast	MS, EEAS, EDA
	2.3.2	Tugevdatakse koostööd IMO ja piirkondlike merekonventsioonidega, et hoida ära tahtlike ebaseaduslike tegude oht, mis võib mõjutada laevu ja sadamarajatisi kogu maailmas.	Alates 2024. aastast	MS, COM, EMSA, HELCOM, OSPAR, Barcelona konventsioon
	2.3.3	Tugevdatakse koostööd UNODCga võitluses piiriülese organiseeritud kuritegevuse vastu, mis toimub merel või mere kaudu.	Alates 2024. aastast	MS, EEAS, Frontex

Strateegiline eesmärk nr 3. Juhtpositsioon teadlikkuses olukorrast merel

Eesmärgid	Meetmed	Ajakava <i>Kui see on</i>	Asjaomased osalejad
-----------	---------	------------------------------	------------------------

⁸ Koostöövaldkondade loetelu on toodud ELi ja NATO koostööd käsitlevas 10. jaanuari 2023. aasta kolmandas ühisdeklaratsiooni tekstis (<https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2023/01/10/eu-nato-joint-declaration-10-january-2023/>)

			<i>kohaldatav</i>	
3.1. Suurendada ELi teadlikkust olukorrast merel	Tagatakse turvaline ja kiire teabevahetus kõigi seotud sektorite ja süsteemide vahel kogu ELis ja EFTAs			
	3.1.1	Käivitatakse CISE tegevusetapp, sealhulgas CISE salastatud võrgustiku rakendamine.	Alates 2024. aastast	MS, COM, EMSA ⁹
	3.1.2	Julgustatakse/motiveeritakse liikmesriikide konkreetseid rannikuvalveasutusi ja sõjaväevõime ühinema CISE kogukonnaga.	Jooksvalt, alates 2023. aastast	COM, EMSA
	3.1.3	Kasutatakse CISEt, et vahetada mereseireteavet, suurendada vastupanuvõimet ja kaitsta elutähtsat meretaristut (nt merealused kaablid, torujuhtmed ja avamere taastuvenegiarajatised).	Alates 2024. aastast	MS, COM, EDA, Satcen, EMSA
	3.1.4	Kaalutakse CISE kasutamist teabevahetuseks asutustevahelise koostöö raames täiendusena juba olemasolevatele võrgustikele.	Jooksvalt, kohe, kui CISE on tööle rakendatud.	MS, EFCA, EMSA ja Frontex
	3.1.5	Toetatakse kaitsevaldkonna programmi loomist seoses teadlikkusega olukorrast merel, tagades samas sünkroniseerimise asjaomaste tsiviilvaldkonna sidusrühmadega.	2024. aastaks	MS, EDA
	Tugevdatakse tsiviil- ja sõjaliste merendusametite vahelist teabevahetust.			
	3.1.6	Tugevdatakse MARSURi ning tagatakse operatiivteabe vahetamine MARSURi võrgustiku ja CISE vahel (sealhulgas salastatud ja salastamata teave).	2024. aasta lõpp	COM, EMSA, EDA, Satcen, MS

⁹ Iga käesolevas tegevuskavas loetletud meetme tegevusetapp ja ajakava käivitatakse pärast seda, kui EMSA juhatus on need heaks kiitnud.

	3.1.7	Tugevdatakse suhtlust ja koordineerimist ELi riiklike mereoperatsioonide keskuste vahel CISE ja MARSURi kasutamise kaudu, tehes seda vastavalt vajadusele piirkonnapõhiselt, et viia ellu ja parandada integreeritud mereseiret ELi ümbritsevates merepiirkondades.	Jooksvalt	MS, COM, EDA, EEAS (ELSS), EMSA
	3.1.8	Tugevdatakse Aafrika Sarve piirkonnaga tegelevat meresõidu turvalisuse keskust, et parandada teadlikkust olukorrast merel valdkondades, mis on kriitilise tähtsusega mereliikluse jaoks.	Jooksvalt	MS, EEAS
	Tõhustatakse mereseiret ja teabevahetust, kasutades kosmosepõhiseid võimeid, kaugjuhitava õhusõiduki süsteemi ja muid kujunemisjärgus tehnoloogiaid, sealhulgas ELi välispiiride kaitsmiseks.			
	3.1.9	Võimaldatakse asjakohase teabe vahetamist kosmosepõhiste võimete ja mereseirevahendite, sealhulgas CISE ja MARSURi vahel.	2024. aasta lõpp	MS, COM, EMSA, EDA, ESA, Satcen
	3.1.10	Kasutatakse täiel määral ära ELi kosmoseprogrammide olemasolevaid ja tulevaseid võimeid ja teenuseid, sealhulgas Maa jälgimise komponenti (Copernicus, sealhulgas selle merekeskkonna seire teenus CMEMS ja mereseire CMS), Galileo programmi (ja ohtudele reageerimise mehhanismi) ja EGNOST, samuti IRIS ¹⁰ , sealhulgas mereseire ning merekeskkonna ja kliimamuutuste seire eesmärgil.	Alates 2023. aastast	MS, COM, EEAS, EMSA, EFCA, Satcen
	3.1.11	Edendatakse kosmosealaseid teadusuuringuid ja innovatsiooni mereseirerakendustes, sealhulgas kesksete osalejate ja tööstuse osalemise kaudu, koos Euroopa Liidu Satelliidikeskuse ja Copernicuse	Alates 2023. aastast	MS, COM, EMSA,

¹⁰ https://defence-industry-space.ec.europa.eu/welcome-iris2-infrastructure-resilience-interconnectivity-and-security-satellite-2022-11-17_en

		julgeolekuteenuse strateegilise teadusuuringute kavaga.		Frontex, Satcen
	3.1.12	Parandatakse kosmosetehnoloogia integreerimist kaugjuhitavate õhusõidukite süsteemide, radarijaamade, merepatrull-lennukite ja (mehitatud ja mehitamata) merevahenditega, kasutades uuenduslikke küberkerkseid vahendeid.	Jooksvalt, alates 2023. aastast	MS, EMSA, Frontex, Satcen
	3.1.13	Tõhustatakse ranniku- ja avamerepatrull-laevadega tehtavat seiret ning täiendatakse seda digitaalselt võrgustatud tipptasemel mereplatvormidega, sealhulgas mehitamata platvormidega, järgides riiklikke norme.	Katseprojekt viiakse ellu 2025. aastaks	MS, COM, EEAS, EDA, Frontex
	3.1.14	Kasutatakse süstemaatiliselt uuenduslikke lahendusi (tehnoloogia ja teadmised), mis on saadud ELi tsiviiljulgeolekualastest merendusjulgeolekuga seotud teadusuuringutest ja innovatsioonist, mida rahastatakse programmi „Horisont 2020“ piiri- ja välisjulgeolekualaste projektikonkursside raames.	Alates 2023. aastast	MS
	3.1.15	Kaalutakse statsionaarse radari, optiliste satelliit- ja hüperspektraalsete seadmete kasutuselevõttu strateegilistes asukohtades, et paremini avastada ja kindlaks teha merendusjulgeolekuga seotud ohte, kui on tehtud selline otsus.	Jooksvalt	MS, EMSA, Frontex
	3.1.16	Edendatakse Euroopa rannikuvalveteenistuse foorumi ja Vahemere rannikuvalveteenistuse foorumi raames teadlikkust olukorrast merel ning ELi tasandi ja rahvusvahelist koostööd parimate tavade vahetamise kaudu.	Alates 2023. aastast	MS, EEAS, COM, EFCA, EMSA, Frontex
	Arendatakse mereseirevõimet			

	3.1.17	Kaalutakse kontseptsiooni väljatöötamist selliste seadmete ja süsteemide jaoks nagu väikesed satelliidimissioonid, mida rakendatakse satelliitide kogumi raames, rannikuäärsed radarisüsteemid ja mehitamata poolpüsiplatvormid merel.	Alates 2023. aastast	COM, MS
3.2 Koostöö asjaomaste ELi-väliste partneritega, et luua mereseireteabe jagamiseks koostalitlusvõimelised lahendused	Tehakse koostööd asjaomaste ELi-väliste partneritega, et luua mereseireteabe jagamiseks koostalitlusvõimelised lahendused			
	3.2.1	Toetatakse merendusvalade võimete suurendamist ja suurendatakse partnerriikide teadlikkust olukorrast India ja Vaikse ookeani piirkonnas MASE programmi kaudu kuni selle lõpuleviimiseni 2023. aasta detsembris ning seejärel merendusjulgeolekut käsitleva jätkuprogrammi kaudu, mis algab 2024. aastal, ning CRIMARIO projekti, sealhulgas IORIS platvormi kaudu.	Jooksvalt	COM, EEAS
	3.2.2	Toetatakse Yaoundé merendusjulgeoleku struktuuri rakendamist Guinea lahe piirkonnas GoGINi kaudu, eelkõige platvormi YARIS kaudu.	Jooksvalt	COM, EEAS
	3.2.3	Antakse sarnaselt meelestatud ELi-välistele partneritele toetuse eesmärgil satelliitfotosid ja analüüse ELi ametite poolt sihtotstarbeliste projektide kontekstis, sealhulgas seoses ETR-kalapüügi.	Jooksvalt	COM, EEAS, EFCA, Satcen

Strateegiline eesmärk nr 4. Juhtida riske ja ohte

Eesmärgid	Meetmed	Ajakava Kui see on kohaldatav	Asjaomased osalejad
-----------	---------	-------------------------------	---------------------

4.1 Suurendada veelgi teadlikkust ja valmisolekut kliimamuutuste ja keskkonnaseisundi halvenemisega seotud ohtudega tegelemiseks	4.1.1	Tugevdatakse koordineerimis- ja sekkumisvõimeid merel aset leidvate vahejuhtumite ja katastroofide korral, võttes nõuetekohaselt arvesse EMSA hallatavaid süsteeme ja liidu elanikkonnakaitse mehhanismi ning tugevdades ja/või arendades integreeritud lähenemisviisi ja kiiret reageerimist mereõnnetustega tegelemisel.	Jooksvalt	MS, COM, EEAS, EDA, EMSA
	4.1.2	Suurendatakse teadmisi kliimamuutuste, meretaseme tõusu, tormitõusude ja keskkonnaseisundi halvenemise mõju kohta merendusjulgeolekule ning tegeletakse seonduvate riskide ja ohtudega.	Jooksvalt, alates 2023. aastast.	COM, EEAS, MS, EDA, Satcen
	4.1.3	Suurendatakse teadlikkust olukorrast merel, parandatakse varajast hoiatamist ja strateegilist analüüsi selle kohta, milline on kliimamuutustest ja keskkonnaseisundi halvenemisest tulenev mõju merendusjulgeolekule, sealhulgas hõlbustades ookeaniseireandmete kogumist ja vahetamist pärast riskihindamist.	Jooksvalt, alates 2023. aastast.	COM, EEAS, MS, EDA, Frontex, Satcen
	4.1.4	Laiendatakse pädevate asutuste korraldatavaid koolitusi ja õppusi, et olla valmis kliimamuutustest ja keskkonnaseisundi halvenemisest tulenevateks mõjudeks seoses merendusjulgeolekuga, ja neile reageerida.	Jooksvalt, alates 2024. aastast	MS, COM, EEAS
	4.1.5	Aidatakse kaasa maailmamere digiteisiku arendamisele, pidades silmas merendusjulgeoleku perspektiivi, et tegeleda merendusjulgeoleku ning muutuva keskkonna ja kliima vastastikuse mõjuga.	Jooksvalt, alates 2024. aastast	MS, COM
	4.1.6	Kaalutakse laevadevaheliste tegevuste kui võimalike	Jooksvalt, alates	COM, MS, EEAS

		hübriidrünnakute käsitlemist.	2023. aastast	
4.2 Suurendada elutähtsa meretaristu (nt gaasijuhtmed, merealused kaablid, sadamad, avamere energiarajatised, veeldatud maagaasi terminalid ning ujuvhoidlad ja taasgaasistamiseseadmed) vastupidavust ja kaitset	Tugevdatakse elutähtsa meretaristu vastupidavust ja kaitset, pidades silmas piirkondlikke iseärasusi ja ohu tasemeid.			
	4.2.1	Edendatakse piirkondlikke projekte kõikides ELi ümbritsevates merepiirkondades, et tugevdada elutähtsa meretaristu vastupidavust ja kaitset, eesmärgiga kaitsta järjepidevust, kättesaadavust ja konfidentsiaalsust selliste protsesside puhul nagu energia jaotamine ja internet ning andmeliiklus.	Jooksvalt, alates 2023. aastast	MS, COM, EEAS
	4.2.2	Koostatakse elutähtsa meretaristu riskihindamine ja erandolukorra plaanid / suurõnnetusest taastumise kavad (ELi/riiklik tasand), kaasates kõik asjaomased sidusrühmad, sealhulgas erasektorist, ilma et see piiraks elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse direktiivi kohaldamist (nt transpordisektori ja veetranspordi allsektori elutähtsa teenuse osutajate riskihindamise puhul).	Alates 2023. aastast	MS, COM, EEAS, EUMS, EDA, EMSA
	4.2.3	Tehakse meretaristu vastupidavusteste, tuginedes nõukogu soovitusel 15623/22, kasutades vajaduse korral projekti INFRASTRESS raames välja töötatud elutähtsa taristu vastupidavustestide meetoodika standardeid.	Alates 2023. aastast	MS, COM
	4.2.4	Korraldatakse ELi tasandil korrapäraseid täiemahulisi merelahinguõppusi, mis keskenduvad muu hulgas	Jooksvalt, alates 2023. aastast	MS, COM, EEAS, ECGFF, EDA,

		sadamakaitsele ning küber- ja hübriidohtude käsitlemisele, kaasates vajaduse korral ka liidu elanikkonnakaitse mehhanismi.		Frontex, ENISA
	4.2.5	Tihendatakse koostööd liikmesriikide vahel asjaomaste ELi asutuste toel, et töötada välja veealuse ja avameretaristu piirkondlik seirekava, mille eesmärk on tõkestada sellise taristu vastu suunatud vaenulikku tegevust. Tõhustatakse koostööd ohtlike juhtumite hindamisel; koostöö tsiviil- ja sõjaväeasutuste vahel ning vahendite jagamine ja teabe vahetamine veealuse ja avameretaristu kaitsmiseks. Tõhustatakse selles valdkonnas koostööd sarnaselt meelestatud kolmandate riikidega ning peamiste partneritega, nagu NATO, ELi ja NATO vastupanuvõime alase struktureeritud dialoogi kaudu.	Alates 2024. aastast	MS, COM, EDA, EMSA
	4.2.6	Arendatakse ja kasutatakse, nagu on asjakohane, erilaevu ja muid vahendeid (RPAS, satelliidifotod), et patrullida ja kaitsta elutähtsat meretaristut, sealhulgas mitmeotstarbelisi seirelaevu.	2023. aasta lõpuks võetakse kasutusele olemasolevad vahendid. 2025. aastaks luuakse täiendavaid vahendeid/varasid.	MS, EDA, Satcen
	4.2.7	Viiakse läbi täiendavaid uuringuid elutähtsa meretaristu kaitse	2025. aastaks	MS, EDA

		kohta, et toetada ka asjaomaseid kaitseküsimuste iga-aastase kooskõlastatud läbivaatamise (CARD) soovitusi.		
	4.2.8	Tugevdatakse riiklike ametiasutuste pädevust laevade ja sadamakaitse valdkonnas vastavalt SOLASe konventsioonile, ISPS-koodeksile, määrusele (EÜ) nr 725/2004 ¹¹ ja direktiivile 2005/65/EÜ ¹² .	Jooksvalt, alates 2023. aastast	MS, EMSA
	4.2.9	Parandatakse sarnaselt meelestatud partnerriikidega teabe jagamise mehhanisme, kui see on asjakohane, et tõhustada teabevahetust ning elutähtsa meretaristu seiret.	Jooksvalt, alates 2023. aastast	MS, COM, EEAS
4.3 Suurendada küberturvalisust	Hinnatakse küberriske ja tehakse kindlaks sobivad turvameetmed			
	4.3.1	Rakendatakse meresektoris asjakohaseid suuniseid, eelkõige sadamate teemalisi küberturvalisuse 2. direktiivi kontekstis.	Alates 2024. aastast	MS, COM
	4.3.2	Arendatakse edasi mereadministratsioonide / rannikuvalveasutuste ühiseid küberseirevõimeid. Arendatakse merendussektori suutlikkust tulla toime küberohtudega, soodustades parimate tavade vahetamist ja suuniste väljatöötamist merenduses osalejate vahel ning käsitledes täiendavalt küberturvalisuse ja -ohutuse küsimusi Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) tasandil.	Alates 2024. aastast	MS, COM, EMSA, ENISA
	4.3.3	Arendatakse merenduse valdkonnas küberturvalisuse alast	Alates	MS, COM, ENISA

¹¹ Määrus (EÜ) nr 725/2004.

¹² Direktiiv 2005/65/EÜ.

		koostööd sarnaselt meelestatud kolmandate riikidega kahe- või mitmepoolsel tasandil, muu hulgas eesmärgiga tõhustada digimeretaristu kaitset.	2023. aastast	
	4.3.4	Parandatakse mereadministratsioonide vastupanuvõimet, korraldades korrapäraseid koolituskursusi küberturvalisuse kriisireguleerimise kohta, ning arendatakse intsidentidele reageerimise ühist tava.	Jooksvalt, alates 2024. aastast.	MS, COM, ENISA, EMSA, Frontex
	4.3.5	Parandatakse teadmisi küberturvalisusest ja arendatakse edasi küberturvalisuse täielikku kaardistamist laevanduses, et määrata kindlaks kohustused.	Alates 2024. aastast	MS, COM, EMSA, ENISA
4.4 Tugevdada ELi vastupanuvõimet ning parandada reageerimist sekkumisele ja infoga manipuleerimisele ning muudele merendusjulgeolekuga seotud hübriidohtudele	Võideldakse välis- ja riigisiseste sekkumiste ja infoga manipuleerimise ning muude merendusvaldkonnaga seotud hübriidohtude vastu			
	4.4.1	Rakendatakse merendusega seotud vastupropagandat, sealhulgas antakse operatiivasutustele (väejuhatajad) desinformatsiooni vastu võitlemiseks ja vastumeetmete rakendamiseks vajalikud volitused.	Alates 2023. aastast	MS, EEAS ja ELi mereväeoperatsioonid
	4.4.2	Edendatakse ELi rannikuvalveüksuste alast koostööd muu hulgas hübriidohtudega tegelemisel merenduse valdkonnas.	Jooksvalt, alates 2023. aastast.	MS, COM, EMSA, Frontex

4.5 Hinnata merendustaristusse tehtavate välismaiste otseinvesteeringute võimalikku mõju julgeolekule	4.5.1	Hinnatakse ELi-väliste üksuste investeeringuid meretaristusse ELi koostöömehhanismi raames vastavalt määrusele (EL) 2019/452 ¹³ .	Jooksvalt	MS, COM
4.6 Töötada välja ulatuslik lähenemisviis UXO probleemiga tegelemiseks ELi ümbritsevates merepiirkondades	4.6.1	Võttes aluseks Läänemerel elluviidud katseprojektid seoses UXOga, koostatakse põhjalik tegevuskava ELi ümbritsevate merepiirkondade kohta, et kaardistada sõjalisest tegevusest pärit lõhkemata lahingumooni liik, asukoht ja kogus osana jõupingutustest minimeerida nende keskkonnamõju, tagada mereteede turvalisus ja hõlbustada merendusega seotud majandustegevuse arengut. Samal ajal määratakse kindlaks olemasolevad ja vajalikud ELi võimed ning asjakohased rahastamismehhanismid, et tegeleda UXOga ELi ümbritsevates merepiirkondades.	Alates 2023. aastast	MS, COM
4.7 Tõhustada meetmeid, et parandada valmisolekut terroriaktideks, ebaseaduslikeks tegudeks ja kuritegevuseks merel, meresõiduvabadusega seotud ohtudeks ja hübridohtudeks	4.7.1	Tehakse piisavaid merendusjulgeolekukontrolle ning tagatakse, et laevad, sadamad ja sadamarajatised oleksid ELis nõuetekohaselt kaitstud ja kaitse on kooskõlas kohaldatavate rahvusvaheliste ja ELi õigusaktidega.	Jooksvalt igal aastal	MS, COM, EMSA
	4.7.2	Tugevdatakse võimekust ennetada ja tuvastada ebaseaduslikku tegevust merel, sealhulgas piraatlust, ning selle vastu võidelda, toimides koordineeritud merelise kohaloleku kontseptsiooni kontekstis ning koostöös sarnaselt meelestatud ja strateegiliste partneritega.	Jooksvalt	MS, EEAS
	4.7.3	Tehakse komisjoni riskihindamine reisilaevade turvalisuse parandamise	Jooksvalt	COM

¹³ Määrus (EL) 2019/452.

		kohta, et leida lahendused ühiste riskide ja ohtudega tegelemiseks seoses reisilaevade turvalisusega ELis.		
	4.7.4	Tehakse uuring, et kaardistada kõik asjaomased merealused taristud, nendega seotud võimsused ja liiasused, nõrkused, teenuste kättesaadavusega seotud ohud ja riskid, merealuste kaablite rikke mõju liikmesriikidele ja liidule tervikuna ja riski maandamine, parandamise võimed, ning esitatakse vajaduse korral soovitusi suurema kerksuse/varuvõimsuse tagamiseks.	Alates 2023. aastast	MS, COM
4.8 Suurendada suutlikkust aidata kaasa organiseeritud ja suurte rahvusvaheliste ohtude ning ebaseadusliku tegevuse vastasele võitlusele, et suurendada ELi sisejulgeolekut	4.8.1	Parandatakse ja suurendatakse asjaomaste asutuste toel liikmesriikide suutlikkust ennetada, avastada ja tõkestada meretranspordi kaudu või merel toimuvat ebaseaduslikku kaubandust (nagu keskkonnakuriteod, relvade ja uimastite salakaubavedu, rändajate ebaseaduslik üle piiri toimetamine ja inimkaubandus, ETR-kalapüük jne), eelkõige töötades välja meetmeid EMPACTi raames.	Alates 2023. aastast	MS, EFCA, EMSA, Frontex, COM, Europol
	4.8.2	Uuritakse võimalust kasutada täiendavalt meretranspordiettevõtjate esitatud reisijaandmeid, võttes arvesse kehtivaid rahvusvahelisi, ELi ja riiklikke norme, et suurendada julgeolekut välispiiridel ja ELis.	Alates 2023. aastast	MS, COM, Frontex, Europol
4.9 Piirata kolmandate riikidega merendusandmete jagamisega seotud	4.9.1	Hinnatakse riske jagatud andmete laadi alusel ning määratakse kindlaks nende riskide haldamiseks vajalikud ressursid ja menetlused.	Alates 2023. aastast	Satcen, EEAS, COM, MS

julgeolekuriske				
-----------------	--	--	--	--

Strateegiline eesmärk nr 5. Suurendada võimeid

Eesmärgid	Meetmed		Ajakava <i>Kui see on kohaldatav</i>	Asjaomased osalejad
5.1 Suurendada pealveevõimeid	Suurendatakse tulevasi pealveevõimeid ja tegeletakse strateegiliste võimaldite puudujääkidega			
	5.1.1	Edendada CARDi sihtvaldkonda „Euroopa patrull-laevad“.	Alates 2023. aastast	MS, EDA
	5.1.2	Töötatakse välja ühised väekaitse nõuded Euroopa merevägede jaoks, vältides tarbetut dubleerimist.	2025. aastaks	MS, EEAS (ELSS), EDA
	5.1.3	Algatatakse tegevusi, et suurendada uute tehnoloogiate rakendamisega veojõu, energiatootmise, salvestus- ja juhtimissüsteemide ning logistika tõhusust.		
	5.1.4	Toetatakse mereväelist liikuvust, kiites heaks piiriülese liikumise lubade andmise tehnilise korra merenduse valdkonnas.		
	5.1.5	Töötatakse tulevaste mehitamata süsteemide jaoks välja ühised nõuded ja kirjeldused, tagades süsteemide koostalitlusvõime.		
	5.1.6	Pakutakse liikmesriikide taotlusel toetust PESCO projektidele, sealhulgas Euroopa patrullkorvetile.		

	5.1.7	Edendatakse Euroopa patrullkorveti tegeliku võime väljaarendamist ja esimese seda tüüpi laeva omandamist.	Alates 2023. aastast	MS, COM
	5.1.8	Edendatakse keskmise suurusega poolautonoomse pealveelaeva, millel on modulaarsed kandevõimemissioonid, tegeliku suutlikkuse arendamist	2024. aastaks	MS, COM
	5.1.9	Edendatakse tulevast mereväevõimete arendamist, st toimivat arukat süsteemi tulevaste mereplatvormisüsteemide jaoks.	2025. aastaks	MS, COM
	5.1.10	Edendatakse merevägede tegeliku koostöövõime arendamist merevägede ühise seirevõimekuse põhjal.	2026. aastaks	MS, COM
5.2 Suurendada allveevõimeid	Suurendatakse ELi allveevõimeid, sh meremiinide tõrje meetmed			
	5.2.1	Töötatakse välja ELi miinitõrjemeetmete kontseptsioon, et toetada merelaevade ja mehitamata süsteemide ohutut navigeerimist ja käitamist, sealhulgas kasutatakse Euroopa Kaitsefondi teadus- ja arendustegevusest tulenevaid võimalusi.	2025. aastaks	MS, COM, EDA
	5.2.2	Jätkatakse sihipäraste PESCO projektide (ATT, DIVEPACK, EUNDC ja MAS MCM) arendamist ning võetakse kasutusele Euroopa Kaitsefondi ja selle eelkäijaks olnud Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi (EDIDP) toetus ühistele teadus- ja arendustegevuse koostööprojektidele.		
	5.2.3	Parandatakse allveelaevatõrje võimet, sealhulgas suurendades allveelaevade avastamise suutlikkust nii tehnoloogia kui ka menetluste osas.	2025. aastaks	MS, EDA

	5.2.4	Edendatakse selliste tehnoloogiate väljatöötamist, mis on seotud mehitatud ja mehitamata varustuse veealuse koostööga ja parves tegutsemisega ning veealuse jälgimise, avastamise, omandamise ja sidega.	Alates 2023. aastast	COM, MS
	5.2.5	Edendatakse tehnoloogilist arengut ja lahendusi kaugjuhtimisel põhineva miinitörje kontseptsiooni esimeses etapis.	2024. aastaks	COM, MS
	5.2.6	Edendatakse võimete arendamist elutähtsa merepõhjataristu kindlustamiseks, samuti võimekust võidelda heterogeensetest mehitamata veealustest sõidukitest koosnevate veealuste parvede vastu.	Alates 2023. aastast	COM, MS
	5.2.7	Edendatakse raske mitmeotstarbelise miinhävitusdrooni tegeliku suutlikkuse arendamist.	Alates 2023. aastast	COM, MS
5.3 Toetada ELi liikmesriikide merevägesid ja rannikuvalvet elutähtsa tehnoloogia ja tööstussuutlikkuse arendamisel	Määratakse kindlaks tehnoloogiad ja teadusmeetmed, mille abil reageerida võimetega seotud vajadustele, võttes ka arvesse EDA üldist strateegilist teadusuuringute kava			
	5.3.1	Edendatakse teadusuuringuid uuenduslike lahenduste leidmiseks elektri tootmise, salvestamise, toitehalduse ja energijaotuse valdkonnas, mida on vaja uute süsteemide suure energianõudluse rahuldamiseks.	2025. aastaks	MS, COM, EDA
	5.3.2	Suurendatakse mehitatud ja mehitamata komponentide koostöö, sealhulgas parvetehnoloogiate autonoomset koordineerimist.		
	5.3.3	Tagatakse kiirete, vastupidavate ja töökindlate veealuste sidevõrkude seire ja kaitse, kaasates vajaduse korral tööstust ja kolmandaid riike.		
	5.3.4	Uuritakse ja integreeritakse murrangulisi tehnoloogiad, sealhulgas		

		tehisintellekti, suurandmete tehnoloogiat ja kvanttehnoloogiat.		
	5.3.5	Uuritakse ja arendatakse ühist laevade digitaalset arhitektuuri ja taristut.		
	5.3.6	Suurendatakse laevade automatiseerimist, võttes kasutusele vastupidavad automatiseeritud platvormid ja süsteemid, millel on väiksem meeskond ja otsuste tegemise tugisüsteemid.		
	Tehakse kindlaks kriitilised sõltuvused, mis mõjutavad ELi kaitsesektori tehnoloogilist ja tööstuslikku baasi (EDTIB), ning tegeletakse nendega ühiselt.			
	5.3.7	Suurendatakse liikmesriikide, ELi institutsioonide ja kaitsetööstuses osalejate teadlikkust peamiste strateegiliste tegevustega ning edendatakse nende ühist arusaama olemasolevatest puudustest ja lünkadest tööstus- ja tehnoloogiavaldkondades ning oskuste nappusest, mis võivad õhnestada ELi tegevusvabadust.	Jooksvalt	MS, EDA
	5.3.8	Edendatakse liikmesriikidevahelist koostööd, arendades EDAst rahastatavaid projekte, ning edendatakse mereväevõime ühishankeid, sealhulgas ELi kaitsealgatuste kaudu ja toel.	Jooksvalt	MS, COM, EDA
	Viiakse mereväe- ja rannikuvalvetegevus kooskõlla ELi roheline kokkuleppe eesmärkidega.			
	5.3.9	Hinnatakse avamere taastuvenergia projektide ja kaitsetegevuse kooseksisteerimise võimalust, analüüsides seda, kas merepiirkondades, mis on reserveeritud või mida kasutatakse sõjaliseks tegevuseks, võiks rakendada avamere taastuvenergia	2025. aastaks	MS, COM, EEAS, EDA

		projekte või muid kestlikke kasutusviise.		
	5.3.10	Töötatakse välja taastuvenergiatehnoloogiad (taastuvkütus, moderniseeritud mootorid, elektrifitseerimine jne), mis sobivad sõjaliseks otstarbeks merenduse valdkonnas.		

Strateegiline eesmärk nr 6. Pakkuda koolitust ja väljaõpet

Eesmärgid	Meetmed		Ajakava <i>Kui see on kohaldatav</i>	Asjaomased osalejad
6.1 Jagada haridust, koolitust ja oskusi sektorite, liikmesriikide ja partnerriikide vahel	6.1.1	Tuginetakse ametite (EFCA, EMSA, Frontex) tööle, et arendada kolmepoolse töökorra raames välja suutlikkus ja spetsiaalsed koolitused, et korraldada valdkondadevahelist merendusjulgeoleku alast koolitust õiguskaitse, sõjaväe, piirikontrolli, rannikuvalve, küberjulgeoleku, elutähtsa meretaristu kaitse jms valdkonnas.	Alates 2023. aastast	MS, EFCA, EMSA, Frontex, ECGFF
	6.1.2	Edendatakse naiste osalemist merendusjulgeoleku alases hariduses ja koolituses.	Alates 2023. aastast	MS, COM, EEAS
	6.1.3	Soodustatakse koostööd ja koolitust, sealhulgas ECGFFi kontekstis, liikmesriikide ja NATO akrediteeritud keskustega, tippkeskustega jms, austades täielikult vastastikuse avatuse ja läbipaistvuse, vastastikkuse ja kaasavuse põhimõtteid ning mõlema organisatsiooni otsustusprotsessi sõltumatust.	Alates 2023. aastast	MS, EEAS, EFCA, EMSA, Frontex

	6.1.4	Kaalutakse sõjalise rahvusvahelise mereväesemestri väljatöötamist Euroopa noorte ohvitseride vahetamise algatuse (EMILYO – sõjaline Erasmus ¹⁴) raames.	Alates 2023. aastast	MS, EEAS (ESDC)
	6.1.5	Korraldatakse koos ELi-väliste partneritega ühiseid õppusi, et suurendada koostegutsemisvõimet.	Alates 2023. aastast	MS, COM, EEAS
6.2 Kasutada asutuste ja foorumite tehtud tööd	6.2.1	Jätkatakse liikmesriikide kavadel põhinevat sihtotstarbelist osalemist õppusel „COASTEX“, parandatakse ja mitmekesistatakse õppust „COASTEX“ ning viiakse korrapäraselt ellu asjakohaseid tegevusi ELi ümbritsevates merepiirkondades.	Jooksvalt	MS, EFCA, EMSA, Frontex, ECGFF
	6.2.2	Viiakse liikmesriikide taotlusel ning EMSA, EFCA ja Frontexi tööle tuginedes ellu suutlikkuse suurendamise meetmeid, rakendades mitmeotstarbelisi mereoperatsioone valitud ELi ümbritsevates merepiirkondades.	Jooksvalt	MS, EFCA, EMSA, Frontex
	6.2.3	Jagatakse rannikuvalve valdkondliku kvalifikatsiooniraamistiku rakendamisel saadud kogemusi ning antakse suuniseid, abi ja tuge heade tavade rakendamisel, sealhulgas küberjulgeoleku valdkonnas.	Jooksvalt	MS, EFCA, EMSA, Frontex
6.3. Tugevdatakse merenduse valdkonna küber- ja hübriidjulgeoleku alaseid oskusi ja õppekavasid	6.3.1	Kasutatakse Helsingis asuva Euroopa Hübriidohutõrje Oivakeskuse (HCoE) teadmisi ja koolitusi, sealhulgas nende merendusjulgeoleku alast töösuunda, tuginedes ka HCoE käsiraamatule merendusega seotud hübriidohtude kohta ¹⁵ .	Jooksvalt	MS, COM, EEAS, HCoE
	6.3.2	Tugevdatakse küber-, hübriid- ja kosmosejulgeolekuga seotud oskusi,	Alates	MS, COM,

¹⁴ <http://www.emilyo.eu/>; EMILYO ei ole seotud programmiga „Erasmus+“.

¹⁵ HCoE käsiraamat on aluseks asjaomastel koolitustel osalevatele riikidele, ELi ja NATO osalejatele ja poliitikakujundajatele.

		toetades sihipäraseid koolituskursusi küber- ja digioskuste kohta merenduse valdkonnas.	2023. aastast	EMSA
	6.3.3	Suurendatakse küber- ja hübriidjulgeoleku alaseid oskusi sihipäraste õppekavade abil, mille töötavad välja liikmesriikide pädevad asutused ja/või ametiasutused, pidades silmas, et liikmesriigid ja Euroopa Komisjon on teinud EMSA-le ülesandeks töötada 2023. aastaks välja merenduse küberturvalisuse kursus.	Alates 2023. aastast	MS, COM, EMSA
6.4 Suurendada suutlikkust	6.4.1	Korraldatakse selliseid sihtotstarbelisi koolitusprogramme, sealhulgas ECGFFi kontekstis, mis on avatud liiduvälistele partneritele ja asjaomastele sidusrühmadele, sealhulgas erasektorile, kui see on asjakohane, et võidelda merendusjulgeolekuga seotud olemasolevate ja tekkivate ohtude vastu.	Jooksvalt	MS, COM, EEAS, EMSA, Frontex, EFCA, ECGFF
	6.4.2	Edendatakse partnerriikides haridus- ja koolitustegevust, et suurendada naiste osalemist asjaomastes sektorites, sealhulgas rannikuvalveülesannete täitmisel, kaasates ka asjaomaseid ELi asutusi ja asjaomaseid sidusrühmi, sealhulgas erasektorit, kui see on asjakohane.	Jooksvalt	MS, COM, EEAS, EMSA, Frontex, ECGFF
	6.4.3	Arendatakse edasi sõjalist rahvusvahelist mereväesemestrit, sealhulgas noorte sõjaväeohvitseride vahetusprogrammi.	Alates 2023. aastast	MS, EEAS
	6.4.4	Korraldatakse tsiviil- ja sõjandusvaldkonna õppusi, mis põhinevad jagatud jurisdiktsiooni või võimete ühise kasutamise stsenaariumidel.	Alates 2023. aastast	

LÜHENDITE SÕNASTIK

A

ASEAN: Kagu-Aasia Maade Assotsiatsioon

ATT: torpeedotõrje torpeedo (PESCO projekt)

B

C

CARD: kaitseküsimuste iga-aastane kooskõlastatud läbivaatamine

CIS: elutähtis taristu

CISE: ühine teabejagamiskeskond

COM: Euroopa Komisjoni talitused

Copernicus: liidu Maa seire ja jälgimise programm

CRIMARIO: India ja Vaikse ookeani kriitilise tähtsusega mereteed

D

DTO: maailmamere digiteisik

E

EBCG: Euroopa piiri- ja rannikuvalve

EBCGA/Frontex: Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet

ECGFA: Euroopa rannavalveteenistuse akadeemia

ECGFF: Euroopa rannikuvalveteenistuse foorum

EDA: Euroopa Kaitseagentuur

EDIRPA: instrument Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks ühishangete kaudu

EDTIB: Euroopa kaitsesektori tehnoloogiline ja tööstuslik baas
EEAS: Euroopa välisteenistus
EFCA: Euroopa Kalanduskontrolli Amet
EGNOS: Euroopa Geostatsionaarne Navigatsioonilisasüsteem
EL: Euroopa Liit
ELSS: Euroopa Liidu sõjaline staap
EMPACT: kuritegevusega seotud ohte käsitlev valdkondadevaheline Euroopa platvorm
EMSA: Euroopa Meresõiduohutuse Amet
ENISA: Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet
EUBAM Libya: ELi piirihaldamise abimissioon Liibüas
EUMSS: Euroopa Liidu merendusjulgeoleku strateegia
EUNAVFOR: Euroopa Liidu juhitud mereväed
Europol: Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet
EUROSUR: Euroopa piiride valvamise süsteem
G
GALILEO: Euroopa satelliitnavigatsioonisüsteem
H
HCoE: Helsingis asuv Euroopa Hübriidohutõrje Oivakeskus
HELCOM: Helsingi komisjon, Läänemere merekeskkonna kaitse komisjon
I
IMO: Rahvusvaheline Mereorganisatsioon
INTERPOL: Rahvusvaheline Kriminaalpolitsei Organisatsioon

IORA: India Ookeani Rannikuriikide Assotsiatsioon

ISPS-koodeks: laevade ja sadamarajatiste rahvusvaheline turvalisuse koodeks

ETR-kalapüük: ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük

K

Küberturvalisuse 2. direktiiv: direktiiv meetmete kohta, millega tagada võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus

M

MAOC (N): Merenduse Valdkonna Analüüside ja Operatsioonide Keskuse narkootikumidevastase võitluse töörühm

MARSUR: kaitsevaldkonna mereseire teabevahetusvõrgustik

MASE: programm piirkondliku merendusjulgeoleku edendamiseks

MAS MCM: (pool)autonoomsed miinitõrje meresüsteemid

MDA: teadlikkus olukorrast merel

MedCGFF: Vahemere riikide rannikuvalveteenistuse foorum

MS: liikmesriigid

MSCO: laevapere koolitused

N

NATO: Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioon

NWIO: India ookeani loodeosa

O

OSPAR: Kirde-Atlandi merekeskkonna kaitse konventsioon

OSRA: üldine strateegiline teadusuuringute kava

P

PASSMAR projekt: Kesk-Aafrika meresõidu turvalisuse strateegia toetusprogramm

PESCO: alaline struktureeritud koostöö

PNT: positsioneerimine, navigeerimine ja ajamääramine

PSP: sadamate turvalisuse ja meresõiduohutuse programm

R

RFMO: piirkondlik kalandusorganisatsioon

RPAS: kaugjuhitava õhusõiduki süsteem

R&I: teadusuuringud ja innovatsioon

S

SAR: otsingu- ja päästetegevus

Satcen: Euroopa Liidu Satelliidikeskus

SHADE: jagatud teadlikkuse ja ebakõlade vältimise mehhanism

SOLAS: rahvusvaheline konventsioon inimeste ohutusest merel

SWAIMS projekt: Lääne-Aafrika meresõidu turvalisuse integreeritud toetusprogramm

U

UCPM: liidu elanikkonnakaitse mehhanism

UfM: Vahemere Liit

UNCLOS: Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsioon

UNFSA: ÜRO kalavarude kokkulepe

UNODC: ÜRO narkootikumide ja kuritegevuse büroo

UXO: lõhkemata lahingumoon

W

WeCAPS: Lääne- ja Kesk-Aafrika sadamate turvalisuse ja ohutuse tugevdamine

Ü

ÜJKP: ühine julgeoleku- ja kaitsepoliitika

ÜRO: Ühinenud Rahvaste Organisatsioon